

Čilý jubilant Bohuslav Korejs

Na Hod Boží vánoční oslavil pětáosmdesáté narozeniny skladatel a stále činný varhaník a sbormistr, pan Bohuslav Korejs. Na 85 let jeho života si vzpomeneme přepisem rozhovoru, který byl vysílán vloni na podzim na Radiu Vltava. Vzpomínání na život s hudbou a službou bylo mnohem delší, než kolik se vejde do jednoho pořadu, proto jej zde přepisujeme celé.

Vaše jméno má mnoho lidí spojené s nápěvy k rezponzoriálním žalmům. Varhaníci a zpěváci dobře znají knížku nadepsanou „Zpěvy s odpovědí lidu“, zvanou hnědý žaltář, nebo někdy také Korejsník. A tak moje první zvědavá otázka bude směřovat k tomu, jak vlastně vznikl tento cyklus zpívaných žalmů pro každou neděli a svátek.

Práce to byla celkem jednoduchá, protože nebylo nic jiného k mání, tak jsem je dělal pro sebe, protože jsem je potřeboval jednak ve Strašnicích, kam jsem chodil hrát, a jednak v Týně. Mým prvním žalmem, do kterého jsem se pustil, bylo: Hospodin je mé světlo a má spása.

Vždycky jsem dělal to, co bylo potřeba – to znamená, před adventem adventní záležitosti, před Vánoci vánoční, a tak to pokračovalo dál. Když se naplnil čas, tak Dr. Matějka, který chodil pateru Reinsberga do Týna zastupovat, mě jednou vybídl, abych ty cykly dodělal všechny. Já jsem se sice trochu kroutil, ale on mi na to řekl: „Já kdykoliv sem přijdu, tak děti to zpívají, i ve všední den, i v neděli.“ Tak jsem dodělal všechny tři nedělní cykly, ale na všední dny už toho moc nezbylo. Já sám jich řadu mám také, ale už nedošlo k vydání. Doktor Matějka

se postaral o to, aby došlo k tisku, jenomže s ministerstvem bylo těžké pořízení, tak nakonec se to tisklo v Itálii. V tom žaltáři vyšly ještě Ebenovy žalmy a pana Skleničky.

To znamená, že než došlo k redakci celku, tak už byly jednotlivé žalmy odzkoušené v týnské farnosti, a doktor

Matějka, jako koordinátor celé akce, o nich věděl. Ale ten výsledný celek, který je pro tři cykly liturgického roku, je propojen výběrem několika antifon ke společnému zpěvu. Ony se dobře pamatují, a také už se za těch pár desetiletí bez potíží zpívají z paměti. Bylo těžké ten celek sestavit?

Když jsem se do toho měl pustit, měl

jsem na vybranou. Dostal jsem – já už si to přesně nepamatuji, ale těch odpovědí bylo hodně přes stovku, možná skoro sto padesát. Já jsem si vybíral, – protože některé z odpovědí byly velice podobné – po češtinářské stránce, ty, které měly určitý spád, určitý rytmus slova, takže to byla taková moje podmínka, aby i když je to bez taktů, ve volném rytmu, aby se to dobře zpívalo, dobře pamatovalo, a potom, aby jaksi ta čeština tam měla své důležité místo. Já totiž jsem měl češtináře, kteří byli velice přísní, a měli nás k tomu, abychom si naši mateřštinu vážili.

... A když vezmeme ty Vaše žalmy po muzikantské stránce, ony se dobře zpívají a řada varhaníků je ráda doprovází. Ony mají podobnou vlastnost jako gregoriánský chorál, totiž dobře se snášejí s každou muzikou, s každým stylem. Možná je to tím, že se drží kompozičního dědictví odkoušeného generacemi, že se drží modální harmonie.

To máte tak. Já jsem vyrostl, díky mamince, na národních písních, a díky tatínkovi, na gregoriánském chorálu. Když jsem se pustil do zhudebnování jednotlivých žalmů, tak já vím, že na žádné novum nepřijdu; to všechno, co se týká harmonie, už tady bylo. Ještě co se týká té modality. O to se zasloužil jeden profesor Špidra, kterého jsme měli na harmonii, jednak profesor Venhoda, ke kterému jsem později chodil na chorál, a sice, já jsem se také pouštěl do záležitostí moderních, ale profesor Venhoda mě z toho vyvedl. A sice, ukázal mi krásu modálních záležitostí, a jejich čistotu a nezaměnitelnost. A to samozřejmě potom poznamenalo tuto tvorbu žalmů, že potom varhaníci a kantoré, i lid, který to zpívá, potom můžou cítit pevnou půdu pod nohama. Snažím se o to, aby ta melodika odpovídala textu, ať už odpovědí, nebo obsahu jednotlivých veršů.

Když vzpomínáme na pětáosmesát let Vašeho života, rád bych se Vás vyptal na věci, které nám už těžko řekne někdo jiný. Vy jste vyrostl v muzikantské rodině, a Vaše dětství patří do dvacátých let dvacátého století. Když na něj vzpomínáte dnes, jaké byly Vaše první muzikantské zážitky?

Já jsem se narodil jako čtvrté dítě, měl jsem dva bratry a sestru. Sourozenci všichni zpívali a všichni hráli. Tatínek byl regenschorim na Březových Horách u Příbrami, tam jsem se narodil. Moje první zážitky muzikantské byly jednak tedy doma, a potom jsem chodil s tatínkem na zkoušky Cyrillské jednoty. To jsem sice ještě nezpíval, ještě jsem nechodil ani do školy, ale já jsem prostě v muzikantském prostředí vyrůstal. Maminka, ta zase měla ráda národní písně, zpívala si když uklízela, když utírala prach a stlala, to všechno bylo za

doprovodu národních písní. Ona mi neříkala: „dávej na to pozor, jednou se také toho chytneš“, ale tam byl začátek mého přístupu ke kráse lidových písní, nejenom po stránce textové, ale také melodické. Právě ta melodika národních písní mě poznamenala už od dětství, protože není vyumělkovaná – co je v ní, je záležitost velice přirozená, a pokud té přirozenosti jsem se přidržel, tak tam jsem cítil, že tady jsem asi na správné cestě.

Já bych se rád vrátil k Cyrillské jednotě na Březových Horách. Vy jste vyrůstal v hornickém městečku ve dvacátých letech dvacátého století. A to je prostředí, o kterém nám kromě Vás už málokdo něco poví. My bychom si možná zdejší život málem představovali tak, jak nám to kdysi předkládali v dějinách dělnického hnutí. Ale zrovna Příbramsko mělo velice silné náboženské i kulturní kořeny, a vy jste jako syn sbormistra viděl veškeré zázemí zblízka. Jak vypadaly za Vašeho dětství takové tradiční hornické slavnosti, kterých se Cyrillská jednotu účastnila? A jak početný byl kostelní sbor na Březových Horách, který Vás otec vedl?

Tam bylo takových čtyřicet – mám za to, že kolem čtyřiceti zpěváků. O poutích a slavnostech tatínek přibíral ještě muzikanty do orchestru, ti třeba nebyli všichni z Březových Hor, někteří docházeli z Příbrami, ale to se dělávalo vždycky příležitostně. Ale Svatoprotekopská pouť, to byla záležitost celého kraje, celé město žilo takzvanou parádou, parádou hornickou. Z Příbrami vyšel celý průvod s kapelou a s kněžími, došli až na Březové Hory, a na Březových Horách před hornickým kostelíčkem, který by nepojal celé to množství lidí, se stavěl zvláštní oltář. Ten se postavil už den nebo dva dny před poutí, některý ten havíř tam hlídal v noci, a na svatého Prokopa ráno přišel kostelník s pomocníky a celý oltář vydekorovali. Před oltářem u mohutné lípy stála kazatelna, ze které potom bylo slavnostní kázání. Kromě oltáře a kazatelny se stavěl i kůr, byl asi tak metr nebo metr dvacet vysoký, a tam byl orchestr se sborem. Z tohoto kůru se potom zpívalo: dopoledne byla slavná mše zpívaná, latinská samozřejmě, kde se zpívalo nejen ordinarium, ale i proprium, to bylo chorální. Navečer potom tam byla ještě večerní pobožnost, to se zpívaly tatínkovy litanie k svatým patronům, a tím byla slavnost prokopská večer ukončena. Potom ještě po celý týden, v takzvaném oktávu svatoprotekopském, byly bohoslužby v hornickém kostelíčku svatého Prokopa, a po týdně se zase všechno vrátilo do farního kostela svatého Vojtěcha. Tatínek samozřejmě působil v obou, tam měl všechno, co se týkalo hudby, na starosti. Ta úroveň byla asi dosti vysoká, protože se pamatuju,

jak tatínek vykládal, když ještě byl arcibiskupem pan doktor František Kordač, tak při nějakém svěcení zvonů nebo bířmování si ho nechal představit, a tatínek dokonce dostal zvláštní pochvalu.

Když jste se přestěhovali do Prahy, zažil jste kostelní hudbu v Praze 30. let. Jak vypadalo Vaše poznávání tohoto světa?

Napřed jsme bydleli na svatoštěpánské faře, a po nějakém čase jsme se přestěhovali do Ječné ulice. U svatého Štěpána byla hudba na hezké úrovni, protože tam byl fidelem kůru profesor Josef Hojný, který jinak učil na vyšehradské reálce. Byl to výborný varhaník a výborný improvizátor. S prostředním bratrem Jaromírem jsme tam chodili, k svatému Štěpánu, ministrovat. A já se přiznám k tomu, že nejenom kvůli vlastnímu ministrování, ale že jsem tam chodil už i kvůli tomu poslechu profesora Hojného. Protože jeho harmonizace písní byly pro mě natolik novum, že když jsem pak přišel domů, zkoušel jsem, jestli to trefím tak, jak to hraje profesor Hojný. Samozřejmě, to mi bylo tak 9 – 10 let, že jsem nedokázal ty akordy pojmenovat, ale byl to první styk s takovou vlastní a krásnou muzikou. Já jsem ale pořád toužil tomu muzikantství nějak vniknout pod kůži. A to se mi dařilo hlavně vlivem profesora Hojného, který nás ministranty zval na kůr, kde jsme v adventě zpívali chorály do rorátů. Lid zpíval dole v kostele písně, a ze svatoštěpánského rukopisného kancionálu jsme zpívali jednotlivé chorály.

Já bych se rád zeptal ještě na jednu věc. Takovou velkou událostí Prahy 30. let byl první celostátní katolický sjezd Československa v roce 1935. Tam zněl společný zpěv, velmi pečlivě nacvičený. Vy jste jeden z mála lidí, kteří u této události a její přípravy byli. I když jsou to pro Vás zážitky desetiletého kluka, jak na tuto událost vzpomínáte?

Vzpomínám na to velice rád, protože jedná se bydleli blízko, v Ječné ulici, tak na Václavské náměstí to bylo několik kroků. Tam jsme jednak s bratrem Jaromírem sledovali, jak roste ten oltář, který byl postaven kolem pomníku svatého Václava, s tím velkým neonovým křížem. Tak tam jsme chodili možná denně, abychom viděli, jak ta stavba pokračuje. Protože to byla záležitost velice důležitá, a my jako ministranti jsme měli o to zájem. Co se týká té muzikální přípravy, doma jsme samozřejmě měli desky, protože na deskách Ultraphonu byla nahrána Missa Cum Jubilo, která se potom hrála na Strahově. Já se ovšem nepamatuju, že by se to v kostele zpívalo, na tenhle nácvik se nepamatuju.

Ale potom ten efekt na vlastním

pokračování na straně 8

OBSAH

Médailon

Čilý jubilant Bohuslav Korejs, <i>Tomáš Slavický</i>	1
Roger Scruton, <i>J. Štogrová</i>	13
Nabídka ještě větší lásky, <i>J. Štogrová</i>	14

Bylo, je a bude

Stalo se a stane, <i>P. Svoboda</i>	4
Kurs pro amatérské hudebníky, <i>redakce</i>	4
Postní pátky 2011, <i>M. Pečená</i>	6
Varhany v Bukovci, <i>J. Eliáš</i>	7
Elektronická hudební knihovna, <i>J. Štogrová</i>	11
Klatovské Kolegium pro duchovní hudbu slaví své patnáctiny, <i>L. Nová</i>	12
Vzpomínka Jiřího Strejce na Otto Alberta Tichého, <i>R. Hušek</i> ..	16
Studium sbormistrovství na pedagogické fakultě UK v Praze, <i>M. Valášek</i>	16
Skladatelská soutěž, <i>V. Mojžíš</i>	20

Úvahy

Návrh koncepce SDH pro 21. století, <i>J. Kub</i>	17
---	----

Recenze

Co je na rytmu samozřejmého?, <i>J. Štogr</i>	5
---	---

Příloha I

Průvodce inteligentní osoby po moderní kultuře I., <i>R. Scruton</i>

Vážení čtenáři,

tak začínáme s Boží pomocí pátý ročník časopisu. A zatím se nechystáme toho nechat. Zrod každého nového čísla je vždy dobrodružství. Když je jedno hotové, zdá se, že na žádné další už texty neseženeme. V době uzávěrky, to je na konci lichého měsíce, máme většinou tak polovic. Pak nastane horečný týden shánění a zpracování textů, uhánění těch, kteří neprozřetelně slíbili, že něco napíší, pak týden otravné sazby, korekturní víkend a v pondělí tiskneme.

Tak to bylo, tak to je a zdá se, že i bude. Můžete nám pomoci iniciativním posláním textů. O tom, co se děje u vás, o osobnostech, které se lopotí na poli chrámové hudby v regionech. S největší pravděpodobností vaše texty vřele uvítáme. Kdo si o sobě nenapíše sám nebo si nezjedná někoho, kdo by o něm napsal, ten se o sobě nedočte.

Vánoce skončily a do Velikonoc daleko, nastává tedy období relativního kůroveckého klidu. Do něj, na svátek sv. Josefa 19. března svolává výbor Společnosti pro duchovní hudbu řádnou valnou hromadu. Kromě tradičního programu bychom se na ní rádi zamysleli nad náplní naší práce v dalším období. Tato potřeba byla vyvolána praxí. Nějak příliš velkou část projednávané agendy začaly tvořit akce „ad hoc“, které jsme posuzovali a řešili (podpořit, nepodpořit, jít do toho, dát od toho ruce pryč) bez nějakého jasného směřování. Proto vám předkládáme jakýsi návrh směřování Společnosti na další období. Není to žádná proklamace určená navenek, ale dokument směřující dovnitř. Jeho prostřednictvím můžete „úkolovat“ výbor. Předkládáme jej k diskusi, tak zkuste diskutovat. Posílejte mailem a přijďte na valnou hromadu.

Jeden z takových koncepčních směrů je podpora nové tvorby duchovní hudby. Proto SDH vypisuje opět po letech skladatelskou soutěž, jejíž organizaci si vzali na starost výbori Vojtěch Mojžíš a Josef Kšica.

Křesťanské duchovní hudby již bylo vytvořeno nepřeberné množství. Celá tisíciletí se jí zabývají ti nejlepší evropští hudebníci a nám, kterým je dáno, abychom pokračovali v jejich díle, zanechali nesmírné bohatství. Nežijeme tedy v nedostatku a vždy, když je potřeba, máme kam sáhnout. Proč tedy usilovat ještě o nového, proč vypisujeme tuto soutěž? Jsme totiž přesvědčeni o tom, že každá doba by měla do pokladnice liturgické hudby přispět svým osobitým vkladem a tak ji dále rozvíjet a obohacovat.

Naším kolegům se v posledním roce podařilo připravit sérii pořadů pro redakci duchovní hudby Radia 3 – Vltava (v neděli v 8 hodin ráno a bez opakování), které se věnovaly jubilantům stavu varhanického a dokumentaci kultury našich kůrů v minulosti, která je stále ještě v dosahu generační paměti. Vyprávění se podařilo oživit autentickými zvukovými dokumenty z 30 – 80 let. Bohužel, tyto pořady, svědectví a dokumenty nejsou k poslechnutí v archivu pořadů na webu Českého rozhlasu, kam se některé pořady zařazují (např. rozhovory k osmdesátinám Otto Nováka a Jana Blably, která jsme rovněž přetiskli v Psalteriu). Máte-li o ně zájem sami (nebo v zájmu svých kolegů, kteří by si je rádi poslechli), pište, prosím, vytrvale na adresu redakce vážné hudby Radia 3 – Vltava. Přímluva posluchačů překvapivě mnoho zmůže. Předem díky.

Těším se na opětovnou shledanou ve velikonočním čísle Psalteria a nebo raději již dříve – na valné hromadě.

Jiří Kub

PSALTERIUM, zpravodaj pro duchovní hudbu
Ročník 5, č. 1/2011
Vychází 6x ročně, vydává Psalterium s. r. o., Koleční 4, 160 00 Praha 6
IČ 26448203, tel. 220 181 295, psalterium@sdh.cz
<http://zpravodaj.sdh.cz>, <http://blog.sdh.cz>
Šéfredaktor: Jiří Kub
Redakční rada: Jaroslav Eliáš, Milena Holomková, Evžen Kindler, Libor Mathauser, Rastislav Podpera, Tomáš Slavický
Výkonný redaktor: Jarmila Štogrová
Design: Jana Majcherová, Andrea Šenkyříková
Registrace: MK ČR E 17101 ze dne 30. 10. 2006, ISSN 1802-2774

Stalo se a stane

Milé čtenářky a milí čtenáři,

druhé letošní číslo našeho dvouměsíčníku je opět bohaté na narozeniny. Stále je třeba hledat příležitosti k radostnému slavení – a tyto dva měsíce nám k tomu poskytují hojnost možností.

Podle údajů, které nám nabízí členská databáze, do příštího vydání Zpravodaje zpíváme na dálku Živijó (či níže uvedený kánon) především těm s kulatými narozeninami, jimiž jsou podle abecedy a bez titulů, nicméně galantně Maria Procházková a Jiří Laburda.

Polokulatiny oslaví Olga Ježková, Anton Ďatelinka a Bohuslav Korejs.

Kristova léta slaví Lucie Nováková – zvláštní gratulaci posílám!

Nejubilejní narozeniny oslaví Alena Adamcová, Věra Hájková, Hana Havlová, Růžena Hejná, Daniela Javorčková, Markéta Kabelková, Zdenka Kareninová, Ludmila Kindlerová, Lenka Konečná, Světlana Němcová, Věnceslava Snětinová, Zdenka Srkalová, Jana Svobodová, Aneta Szukalská a Magdaléna Štamfestová.

Stejně jsou na tom kůrovci Martin Grombířík, Václav Hálek, Radek Holub, Pavel Jurák, Marek Klein, Jaroslav Kocůrek, pan Krupka, Josef Kšica, Jaroslav Martinásek, tři Novákové: Josef, Otto a Vít, Jan Pobuda, Ondřej Scholtz, Josef Soběslav, Rudolf Sticha, já – nedochůdce, Josef Šobán a Tomáš Thon.

Narozeniny oslaví pan arcibiskup Duka a biskupové otec Paďour a otec Otčenášek.

Z dalších osobností ze druhého břehu života se pro život časný či věčný v následujícím období narodili: Antonio Vivaldi (*4. 3. 1678), Josef Mysliveček (*9. 3. 1737), G. B. Pergolesi (†16. 3. 1736), G. P. Telemann (*17. 3. 1681), J. S. Bach (*21. 3. 1685), **Karel Sklenička** (†26. 3. 2001), J. V. A. Stamic (†27. 3. 1757), Joseph Haydn (*31. 3. 1732), G. F. Händel (†14. 4. 1759), Olivier Messaien (†27. 4. 1992) a z nehupebníků připomenu ještě básníka Václava Renče (†30. 4. 1973).

Všem oslavencům patří naše gratulace, vděk a modlitby za jejich přínos duchovní hudbě.

A máme stále prosbu o aktualizaci členské databáze: pokud v ní uvidíte někoho, kdo na nás již hledí z druhého břehu, sdělte nám to. Děkujeme.

Ani tentokrát nepřijdete o kánon – posíláme jej všem oslavencům jako hudební přání, a to s laskavým svolením nakladatelství Triton (www.tridistri.cz – sbírka Světské kánony – Duchovní kánony).

Pavel Jurák

4 hl.

Vivat, at' žije

N: W. Boyce
T: P. Svoboda

Vi-vat, at' ži - je x x x x náš, vi - vat a
(o-sla-ve-nec)

dlo - ho, at' ži - je rád a dlo - ho, at' zdra -

— ví má, štěstí at' s ním stá - le bý - vá,

mír at' má v du - ši své!

KURZ PRO AMATÉRSKÉ HUDEBNÍKY

Vážení hudebníci plzeňské diecéze! Při Biskupství plzeňském bude opět zahájen dvouletý kurz pro amatérské hudebníky plzeňské diecéze. Kurz se koná pod odborným vedením MgA. Markéty Schley Reindlové ve spolupráci s MgA. Miroslavem Pšeničkou, který je zodpovědný za metodické vedení hudebníků plzeňské diecéze. Rádi bychom vás informovali o průběhu kurzu a naleznete tu i kontakt, na který se můžete obrátit s Vašimi dotazy.

Proč?

Cílem kurzu je pomoci k zušlechtní liturgie tím, že bude vychovávat novou, náležitě formovanou generaci chrámových hudebníků a poskytovat možnost dozdělení a kultivace chrámových hudebníků již v praxi fungujícím, kteří tuto potřebu pociťují.

Pro koho?

Kurz je koncipován pro všechny zájemce o liturgickou hru a praktickou službu v našich chrámech, pro mladší i starší studenty. Podmínkou je pouze určitá hudební vyspělost, která bude prozkoušena při přijímacích zkouškách, a opravdový zájem o službu při liturgii. Kurz nemá být alternativou výuky hry na varhany při hudebních školách, ale má vychovávat praktické liturgické hudebníky sloužící v našich chrámech.

Kdy?

Výuka se bude konat od září 2011 ve dvoutýdenním cyklu, vždy první a třetí v měsíci (pátek a sobota). Součástí kurzu je i týdenní soustředění s intenzivní výukou v době letních prázdnin mimo Plzeň.

Kde?

Individuální, skupinová i kolektivní výuka bude probíhat v prostorách Římsko-katolické fary, Františkánská 11, Plzeň, případně v plzeňských chrámech.

Co je náplní kurzu?

Kurz zahrnuje jak individuální, tak skupinovou výuku předmětů, potřebných pro vykonávání funkce varhaníka, sbormistra a regenschoriho: varhany, liturgická varhanní hra a improvizace, liturgika, zpěv, gregoriánský chorál, hudební teorie, nauka o varhanách, dějiny a literatura varhan, sbormistrovství.

Kurzovné?

Výše kurzovného a způsob placení budou upřesněny. Studenti a sociálně slabší účastníci kurzu mají nárok na slevu.

Co je na rytmu samozřejmého?

Otázky nad knihou *Čas a rytmus*, Jan Sokol, 2. rozšířené vydání, Oikumené, 2004

Téma času je v jistém smyslu zcela mimořádné a klíčové – chceme-li rozumět myšlení, které se přeci „odehrává“, pak se bez jasného náhledu na čas neobejdeme. Sokolův text je významný v tom, že shrnuje téměř vše, co se o tématu času kdy „napsalo“, vykládá navíc historické přístupy k času jako po sobě jdoucí typy myšlení, které mají vnitřní jednotu. Pro čtenáře Psalteria není důležité, že tu lze sledovat několik pozoruhodných „zlomů“ ve vnímání času, a diskutovat, polemizovat, zda je přístup Jana Sokola jediné možný a jeho tvrzení oprávněná. Jedna věc se však k diskusi doslova vnučuje: je jím jeho pojetí rytmu, kde se dokonce přímo v textu najdou odkazy jednak na gregoriánský chorál a v protikladu k tomu na skladby vázané v předepsaném „taktu“.

Sokol ve svém myšlení vychází především z analýz Husserla, Heideggera a Lévinase – tedy zkoumá po patočkovsku „přirozený svět“ a v něm nachází jako základ všeho dění oscilace – nejen ty, které jsou založené na pravidelné „vlně“ (nebo hmotně na „stavu kyvadla“), ale také pulsni oscilace podobné, jaké využívá vodní trkač nebo spalovací motor. Odtud je jen krok k bušení srdce a zkoumání fenoménů krátkých činností, které se opakují v pravidelných intervalech, podstatných pro lidskou tělesnost, víceméně od 0,25 do 3 Hz. Dá se říci (se zastánci „vývoje“), že myšlení a většina mozkových činností člověka „se vyvinulo“ na pozadí přirozeně taktovaných biologických rytmů – od dechu přes tep srdce až k orgiastickým stahům při koitu? Sokol není naivní, nenechá se k takovému hloupému tvrzení „svěst“, ale ani ho nevyklučuje. Navíc říká, že rytmy, které nás vtahují, zejména ty, které nás sjednocují v sociální skupině, jsou jakoby „hlubší“, jsou součástí něčeho takového jako „nevědomé“ složky

našeho myšlení, nedovedeme je ovládat atd. – tedy přiklání se k používání postfreudovských strukturací našeho „ego“, aniž by vysvětlil, jak se rovina takovýchto „orgiastických“ a vědomím nekontrolovatelných rytmů vztahuje k naší duši, resp. k nám samým.

Sokol ví, že hudba (a speciálně rytmus) s námi „něco dělá“ – ale to považuje spíš za cosi nebezpečného, a v tom je s ním zajedno ta skupina hudebníků, kteří odmítají moderní hudbu. Chce se rytmem zabývat až tam, kde vytváří jednotu s řečí, se slovem, tak, jak se s ní setkáváme např. v gregoriánském chorálu. Tady vidí základ, tady je hudba i se svou rytmickou složkou „v celku“ a pod kontrolou, je součástí našeho „přirozeného světa“, jemu tak drahého. Vidí pak jako základní problém, jak spojit „vytváření, žitý rytmus“, s abstraktním časem přírodovědy, oním absolutním rytmem metronomu jako idealizovaného kyvadla. Sám však dobře ví, jak pozdním „vynálezem“ je takový „strojový“ čas a jak je vzdálený všemu, co se v přirozeném světě (ve skutečnosti) děje. Ví, že jde „jen“ o abstrakt, pouhou myšlenku, falešný produkt chybné aristotelské metafyziky. Cítí tedy ohrožení ze dvou stran: strojový rytmus je spíš parodií božského ideálu, na druhé straně však kolektivně prožívaný rytmus destruuje naše vědomí. Jak proplout touto nebezpečnou úžinou? Na jedné straně je peklo (strojová artistní produkce klasických skladeb atd.) a na druhé straně peklo nemenší – rozpuštění osobnosti člověka v orgiastických formách sdílených rytmů.

Pokud ale chceme vyjít jen z žitého času a přirozených rytmů, „sedíme“ plnou vahou v bahně evoluce, proměňujících se kulturních forem. Jde nalézt nějakou pevnou cestu? Kde je tu něco duchovního? Sokol se o to pokouší tak,

že preferuje spojení rytmu a slova, nejlépe v gregoriánském chorálu (cituje přitom Venhodu). A i nadále staví na spojení hudby a slova, které teprve vlastní hudbu činí předmětem kultury. Je to ale řešení polovičaté, provedené za tu cenu, že rytmus, kterým se „necháváme unášet“, se mu jeví jako před-kulturní, spojený s živočišností a s kulturními a magickými rovinami v socializaci. Za gregoriánský chorál už se (prý) nemáme vracet.

Je to až příliš strohé řešení, odpovídající nejspíš přísnosti hansovních měst, kde jsou zakázány záclony a nikde se nesmí tančit. Mohlo by pro nás být inspirativní, že právě přísné prostředí protestantských církví se v Americe stalo nejvhodnějším místem pro vznik spirituálů a gospelů (nesených nekontrolovaným sdílením rytmu), zatímco katolická střední Evropa přinesla vrchol „skladatelské“ hudby osvobozené od slova u „vídeňských klasiků“ a v kontrolovaném tanci „valčíku nad krásným, modrým Dunajem“.

Pro všechny, kdo se zabývají duchovní hudbou, by otázka rytmu měla být otevřenou a rozhodně ne okrajovou. Ve sporu o duchovní hudbu nejde přeci o to, jestli mohou v rámci liturgické hudby být v orchestru bicí (a nebo jen tympany?), ale o tom, jak se k tomu nebo onomu rytmu vztahuje člověk jako osoba s individuálním prožíváním, která je schopná i skupinové identifikace a jistého „ztracení se“ v rytmicky se projevujícím davu. Jinak řečeno: není stejné, ptáme-li se „kdo nám nastavuje metronom“, „kdo sedí za bicími“, a nebo „kdo dává rytmus řeči našeho života“. Sokol nám nepomůže v hledání odpovědi, ale rozhodně motivuje a inspiruje v přemýšlení o tom.

Josef Štogr

Jak se přihlásit?

Zašlete co nejdříve základní údaje (kapacita kurzu je omezena) poštou na adresu Biskupství plzeňské, Kurz pro chrámové hudebníky, náměstí Republiky 31, 301 14 Plzeň. Uzávěrka přihlášek je 28. února 2011!

Údaje pro přihlášku:

Osobní údaje: jméno, příjmení; bydliště (ulice, číslo domu), PSČ, město; datum narození, telefon, e-mail. Údaje o službě při liturgii: farnost; funkce (varhaník, sbormistr, zpěvák, varhaník+sbormistr atd.); počet let chrámové hudební praxe; dosavadní hudební vzdělání. Na

závěr datum a podpis.

Všichni přihlášení uchazeči budou pozváni k přijímací zkoušce, která se bude konat v sobotu 2. dubna 2011 v prostorách Římsko-katolické fary, Františkánská 11, Plzeň.

Požadavky k přijímací zkoušce:

Hra na klavír:

1) přednes dvou skladeb úrovně Dvojhlasy invencí J. S. Bacha a sonáty (sonatiny) Vídeňských klasiků nebo jiné, lehčí skladby

2) jednoduchý doprovod jedné lidové písně nebo písně z kancionálu vlastního výběru.

Hudební teorie:

Znalost základních intervalů, rozpoznání durových a mollových akordů, opakování jednoduchých rytmických modelů.

Zpěv:

přednes jedné lidové písně nebo písně z kancionálu vlastního výběru.

Informační setkání účastníků kurzu proběhne v sobotu 7. května 2011 v prostorách Římsko-katolické fary, Františkánská 11, Plzeň

Veškeré dotazy zodpovíme na mailové adrese m.s.reindlova@seznam.cz nebo na adrese biskupství.

Postní pátky 2011

V Praze se letos již počtvrté uskuteční série postních hudebních zastavení s duchovním slovem, příležitost ke ztišení a k rozjímání, Postní pátky 2011.

Oživená tradice *Postních pátků* navazuje na liturgické obřady pořádané pražskými Křižovníky v 18. století. Postní pátky 2011 pořádá Farnost u sv. Petra Na Poříčí ve spolupráci s Rytířským řádem Křižovníků s červenou hvězdou a s Collegiem Marianem – Týnskou vyšší odbornou školou. Postní pátky v roce 2007 předznamenal cyklus *Sedm nedělí se Dům nedělí*¹ v kostele sv. Martina ve zdi, organizovaný hudebním badatelem Michaelem Pospíšilem, s premiérami barokních oratorií z kroměřížského archivu doprovázených duchovním slovem. V letech 2008 – 2009 se konaly Postní pátky v kostele sv. Františka na Křižovnickém náměstí. V roce 2010 proběhl cyklus v nádherném, původně gotickém kostele sv. Petra Na Poříčí, kde bude pokračovat i letos.

Postní pátky nás uvádějí do období církevního roku před Velikonocemi, kdy

¹ Viz http://www.collegium419.cz/images/20070224_0414_pos.jpg

se pod vedením kněží Řádu Křižovníků konaly od Popeleční středy až k obřadům Svatého týdne (*triduum sacrum*) liturgické obřady nebo pobožnosti. Začínaly homiliemi, ve kterých se kazatelé, ovládající dobře rétoriku, zaměřovali na jednotlivé dny postní doby. Následovaly modlitby vybrané z modlitebních sbírek, dále kající žalmy, recitoval se růženec s meditací o sedmi bolestech Panny Marie, zpívaly se postní litanie. Pobožnosti byly doplňovány postními písněmi z kancionálů.

Dramaturgie Postních pátků se vyznačuje výběrem hudby a kázání určených přímo pro postní dobu – sedm kajících žalmů s modlitbami proti sedmi hlavním hříchům, velkopáteční temné hodinky, lamentace proroka Jeremiáše, velkopáteční responsoria, pašije apod., nebo hudby rozjímavého a kajícího charakteru, rovněž vhodné pro postní období. Na Postních pátcích jsou proslavena kázání, vybraná z dobových homilií z 18. století dochovaných v křižovnickém historickém archivu nebo například v knihovně strahovského kláštera (v letošním roce se můžeme

PROGRAM

Responsoria pro Hebdomada Sancta (Responsoria pro Svatý týden)

F. I. Tůma – Responsoria (z rukopisů z vídeňského archivu), Miserere, Lamentace
Vagantes, Martin Konvalinka
Kostel sv. Petra Na Poříčí, pátek 25/3 2011 v 19:00

Svatý týden v Sixtinské kapli

G. P. Palestrina, G. F. Anerio, L. Marenzio
Collegium Marianum, Vojtěch Semerád
Kostel sv. Petra Na Poříčí, pátek 1/4 2011 v 19:00

Passio secundum Joannem

(Pašije podle Jana)

H. Schütz – Das Leiden unsers Herren Jesu Christi, wie uns das beschreibet der heilige Evangeliste Johannes, Dresden 1665
Ensemble Guillaume, Lukáš Vendl
Kostel sv. Petra Na Poříčí, pátek 8/4 2011 v 19:00

[Pozvání v návaznosti na Postní pátky]

Bože, ukaž se mi, když pochybuji

Alfred Schnittke – Koncert na slova sv. Řehoře z Nareka
Pražští pěvci, Stanislav Mistr
Kostel sv. Petra Na Poříčí, pátek 15/4 2011 v 19:00

těšit na texty od Martina z Kochemu, německého kapucína a spisovatele lidové duchovní četby z 18. století).

Na Postních pátcích jsou uváděny skladby autorů 16. – 18. století (Palestrina, Byrd, Lasso, Gesualdo, Victoria, Schütz) s akcentem na pražské archivy (Tůma, Bixi, Caldara) v podání profesionálních nebo poloprofesionálních souborů (Collegium Marianum, Schola Tiburtina, Collegium 419, Vagantes a dalších). V roce 2011 je k Postním pátkům u sv. Petra volně připojeno pozvání na „Koncert na slova sv. Řehoře z Nareka“ (viz článek v minulém čísle Psalteria) od Alfreda Schnittkeho v podání Pražských pěvců. Alfred Schnittke (sám římský katolík) je jedním z největších skladatelů duchovní hudby 20. století.

Specifikem Postních pátků, které je odlišuje od běžných koncertů, je též skutečnost, že se na Postních pátcích *nevzbírá předem stanovené vstupné*, pouze dobrovolné příspěvky. Cílem je, aby tyto programy byly přístupné k rozjímání skutečně komukoliv. Kostel sv. Petra Na Poříčí bude v lavicích *mírně vytápěný*.

Marika Pečená

Varhany v Bukovci

Nestává se asi často, že by vás překvapil biskup, když popíjíte v létě na zahradě odpolední kávu. Mně se to loni o prázdninách stalo a má to dalekosáhlé důsledky, o kterých bych rád napsal (pochopitelně na důrazné vyzvání šéfredaktora Dr. Kuba) pár řádků.

Týden před slavností Nanebevzetí Panny Marie jsem trávil v své nejstarší dcery dovolenou. 14 dní před tím zakoupili a začali zabydlovat nepoužívanou faru v Bukovci k rekreačním účelům, asi necelých 50 km od Plzně (samozřejmě směrem jihozápadním). Nádherně opravená fasáda zavřeného kostela mě vybízela k jeho prohlídce a pochopitelně jsem byl zvědav na varhany a v jakém asi stavu jsou. Při půjčování klíče jsem se od paní starostky dověděl, že obec o 73 obyvatelích koupila kostel v havarijním stavu od Plzeňského biskupství (další informace jsou na http://cs.wikipedia.org/wiki/Bukovec_%28okres_Doma%C5%BElice%29) a z různých dotací kostel opravila. V kostele je nádherně malovaný kasetový strop a na kůru malý nástroj o 4 rejstřících: Gedakt 8', Flétna 4', Gamba 8' a Octava 4', v pedále nejspíše Oktávbas 8' bez samostatného rejstříkového manubria. Přestože bylo zřejmé, že na varhany téměř 40 let nikdo nehrál (jaká podobnost s kostelem sv. Kateřiny v zahradě Všeobecné fakultní nemocnice v Praze 2, kde to však bylo ještě o 10 let více), mechanická

traktura slibovala, že alespoň nějaký zvuk se podaří z varhan vyloudit. Vnouchata jsem zapojil do šlapání měchu, jehož kůže byla na mnoha místech tak popraskaná, že vzduch unikal, kudy mohl. Přesto alespoň při zapojení dvou kovových rejstříků (pochopitelně zinkových, které nahrazovaly zrekvírované původní cínové) se nějaký zvuk ozýval a jak to u takových nástrojů bývá, ještě dříve, než se stisknou klávesy. Tím moje první návštěva u varhan skončila až do onoho osudného odpoledne u kávy.

Od paní starostky (bylo to ve středu) jsem se též dozvěděl, že v sobotu přijede pan biskup Radkovský kostel vysvětit a přijedou též dva autobusy německých rodáků a vůbec bude velká sláva (i s country skupinou). To bylo vše, klíč jsem vrátil a odebral jsem se konzumovat již zmíněnou kávu (každý varhaník jistě ví, že za mnou do kostela byla posílána opakovaná deputace, kdy už konečně přijdu a že na mě už déle čekat nebudou). Sotva jsem se stačil umýt a ochutnat první doušek kávy, zaparkovalo na dvoře fary auto, ze kterého vystoupil pan biskup Radkovský a že se právě vrací od paní starostky, takže předpokládá, že v sobotu budu v kostele hrát na varhany. Samozřejmě jsem konstatoval již výše popsaný stav varhan, ale co můžete odpovědět biskupovi, když na vás jde s větou: „Když jste mi mohl hrát v Tejně před 40 lety na primici, tak snad můžete hrát i v sobotu“. Důvěra mě sice potěšila, ale téměř to hraničilo s opovázlivým spoléháním na Boží všemohoucnost. Přesto jsem po

odjezdu pana biskupa zatelefonoval varhanáři panu Petru Nožinovi (protože se o něm budu ještě vícekrát zmiňovat, tak dále už jen PN), zdali by neměl čas na Bukovec přijet, kdyby se přeci jenom ten měch nedal nějak provizorně zalepit a alespoň ty dva rejstříky zprovoznit. PN mi sice namítl, že má pochopitelně jinou práci, ale po vyličení situace přislíbil, že tedy hned druhý den ráno přijede (opět podobnost se sv. Kateřinou). Po chvilce bloudění po sjetí z plzeňské dálnice se PN skutečně druhý den dostavil a pustili jsme se s vnouchaty a několika místním dobrovolníky do práce. Po opravě fasády zbylo na kůru množství sutě zapadané všude možně. Po očištění měchu se alespoň zacelily trhliny v kůži, přelapily se rozeschlé dřevěné části měchu, do kterého zatékalo ze zbytků střechy, ale po dvou hodinách práce se přeci jenom zdálo, že by mohl být funkční. PN proto navrhl, že když sem už ty dvě hodiny jel, tak se nebude zase vracet a že se na ty varhany podívá. Po vynošení kbelíků sutě nejen z podlahy, ale i z varhan se vyndaly píšťaly, odšroubovaly štoky, vše vyluxovalo, vyměnila nebo zesílila péra pod ventily, odpojila pedálová vzdušnice, aby se varhany daly vůbec „ušlapat“, pak se vše vrátilo zase pěkně zpátky a začala se regulovat traktura a ladit nejprve oba kovové rejstříky a nakonec ještě pokus o navrácení zvuku značně červotočem napadenému krytu 8'. Flétnu 4' jsme odepsali pro totální „sežrání“ červotočem. V 18 hod. se opět dostavil pan biskup, kterého jsme potěšili konstatováním, že

v sobotu – pokud se neobjeví něco neočekávaného – by varhany něco ze sebe mohly vydat. A protože pan biskup není žádný „troškař“, přivezl hned 100 česko-německých zpěvníků a že by snad mohla být Schubertmesse. Jak to vše dopadlo, je na adrese: http://domazlicky.denik.cz/zpravy_region/kostel-jim-vysvetlil-sam-plzensky-biskup20100826.html a <http://www.giessener-anzeiger.de/lokales/kreis-giessen/lollar/9371129.htm>. V Domažlickém deníku už ale nebylo, že biskup Radkovský si v kostele s country skupinou též zahrál, ale Michnu. Samozřejmě to byla „hrozená rukavice“ a mě nečekalo nic jiného, než toto provizorium dokončit. Starostce jsem vymluvil vánoční koncert, jednak proto, že by ho chtěli jistě v adventu a o vánocích zase jsou všichni pražští muzikanti vytížení na 200%. Navrhl jsem však koncert adventní, na nějž přišlo víc jak polovina obce a ještě z okolí (asi nejvzdálenější byl z Klenčí) a slyšeli jednak rorátní zpěvy, které možná jejich předci v tomto kostele kdysi také zpívali, jednak části Adventní kantáty F. X. Thuriho nebo sólové „varhany“. Ty jsme chtěli mít opravené ještě do zimy, ale Národní pouť do Říma a vše, co s tím souviselo, mělo přednost. Přesto PN nelenil a že by – pokud se najdou peníze – rád měl a dřevěné píšťaly „udělal pořádné“. Ted už mohu prozradit, že paní starostka je kuchařka v místním družstvu a současně má hospodu v Bukovci. Požadované finance pro PN obec schválila (<http://obecbukovec.cz/about/rozpocet2011.pdf>) a my jsme mohli v sobotu 15. ledna demontovat měch, po výborném guláši z divočáka, uvařeném paní starostkou pro mysliveckou schůzi, jsme pokračovali v dalších pracích na varhanách až do večera. Za 14 dní byl měch opět vrácen, píšťaly osazeny (18 jich PN musel udělat zcela nových) a varhany již dostávaly onen krásný zvuk, na který vzpomínal onen účastník z Německa. Pedálové píšťaly už jsme nestihli (v kostele bylo na teploměru, pokud ukazoval správně, -3 stupně C), ale potěšila mě zpráva napsaná v měchu, kde se podepsal varhanář z Domažlic Konrády (Konrádyho dudácká kapela?) v roce 1911, který měch zhotovoval a pravděpodobně přestavěl nástroj přidáním hracího stolu (stopy po „špílsraňku“ jsou na skříní ještě patrné) a změnou dispozice – ta Gamba není jistě původní, navíc převyšuje varhaní skříň alespoň o 30 cm. Paní starostce jsme slíbili velikonoční koncert, PN dokončení pedálu a já jsem si posteskl: „Kdyby sem to bejval věděl, tak sem sem nechodil!“ Ale bylo to krásné.

Jaroslav Eliáš

dokončení ze strany 2

Strahově, na Strahovském stadionu, byl veliký. Tenkrát už nejstarší bratr byl v semináři, čili ten byl do toho více zatažený. Se sborem bohoslovců samozřejmě zpíval a mluvil o pateru Stanovském, který to nakonec doprovázel. Na stadionu byly postaveny dokonce píšťalové varhany, zvuk se potom šířil přes zesilovače. Slavnost to byla skutečně veliká, protože jen pro nás chlapce ministranty to byla záležitost, vidět tři kardinály pohromadě. Protože jako papežský legát byl jmenován kardinál Verdier, arcibiskup pařížský, potom tady byl kardinál Hlond, Polák, a potom kardinál Innitzer, to byl arcibiskup vídeňský. Takže tato sešlost tří kardinálů ve Svatovítské katedrále byla záležitostí mimořádnou. Kardinál Verdier potom celebrol slavnou mši svatou na Masarykově stadionu na Strahově. Mně bylo deset let, záležitost to byla nezapomenutelná.

Nácviková deska Ultraphon z roku 1935 je možná nejstarší domácí nahrávka duchovní hudby, kterou si můžeme poslechnout. Zpívá na ní střídavě Cyrillská jednota u svatě Ludmily a sbor pražského bohosloveckého semináře. Ale to vám bylo, jak jste už říkal, deset let. Jak vypadala vaše další cesta k hudebnímu vzdělání, dirigentskému, sbormistrovskému? A jak jste prožil léta války, kdy byly zavřené vysoké školy?

My jsme bydleli v Ječné ulici. Nejstarší bratr Zdeněk byl vysvěcen od pana kardinála Kašpara v roce 1938. Jako novosvěcenec se dostal do pohraničí, byl ustanoven kaplanem do Kynžvartu, kde byl až do odstoupení Sudet, to znamená do podzimu 1938. Potom se dostal do Chval. Dnes je to součást Prahy, ale tenkrát byla situace taková, že to bylo ještě samostatné trojměstí: Horní Počernice, Chvaly a Svěpravice. A tam byl farářem pater František Štverák, který se dostal do koncentráku. Bratr tam byl jmenovaný jako takzvaný administrator in spitiualibus, zkrátka zástupce za nepřítomného faráře. Byl tam jmenován k prvnímu červenci roku 1940. Nějak kolem Vánoc roku 1940 se událo spousta věcí. Když přišel k nám na štědrovečerní večeři, přišel se zprávou, že o chvalskou faru usiluje velitelství německé branné moci, protože fara byla prázdná. Tam s rodiči domluvili, že kdybychom se přestěhovali z Prahy do Chval a faru obsadili, tím, že bychom tam všichni bydleli, že by tu byla určitá výmluva, že tu není místo. To se doopravdy uskutečnilo, a sice v postě roku 1941, a tím pádem ta hrozba německého velitelství do jisté míry odpadla. My jsme se přestěhovali do Chval, ale pro mě to byla veliká rána, protože v Ječné ulici jsme měli koupelnu a byt na úrovni, sice v posledním patře, ale s určitým pohodlím. Tam ve

Chvalech, když potom byla zima (to byly zrovna ty veliké zimy), tak jsme měli třeba i deset stupňů mrazu na chodbách. Tak jaksi bylo po pohodlí.

To byla doba, když jsem končil tercii a kvartu na gymnáziu. Tam jsem se poznal s Vladimírem Doležalem. My jsme byli stejně staří, a v tom čtyřicátém roce mě začal přemlouvat, abychom se dali do studování muziky. Konzervatoř už byla v té době zavřená, přestože to nebyla vysoká škola, ale převážná část profesorů odešla do takzvané Unie českých hudebníků z povolání. Tato Unie měla svou vlastní školu, která sídlila na Smíchově. A tak jsme navštívili pana ředitele (to byl pan ředitel Čech) a on nás začal přemlouvat k tomu, jestli bychom nechtěli studovat dirigování. My jsme se tvářili tak, že na to nemáme, to že se musíme napřed zeptat, a po cestě z Hloubětína do Chval jsme debatovali, jak se k tomu postavit. Když jsem s tím přišel k rodičům a k nejstaršímu bratru Zdeňkovi, který byl schopným varhaníkem, a dokonce se pokoušel o kompozice, tak si mě vzal stranou, a dával mi takové kapky. Řekl: „Podívej se. Já mám svoje povolání, duchovní. A muziku mám jako zábavu. Když si sednu ke klavíru nebo za varhany, tak je to vždycky pro radost. Ty, kdybys mířil za úkolem stát se hudebníkem z povolání, to si musíš dobře rozmyslet, aby tě to někdy nemrzelo, abys od muziky neutíkal k něčemu jinému. Jestli se rozhodneš pro to, studovat, já se postarám o to, abych ti platil školné. Ale dobře si to rozmysli.“ Nakonec jsme se s Vladimírem Doležalem dohodli, že se do toho dáme, a panu řediteli Čechovi jsme oznámili, že bychom se do toho dirigentského oddělení přihlásili. Jelikož to všechno bylo spojené se školným, které asi i v té době nebylo nikterak malé, tak nám slíbil, že nám sežene jakási stipendia, aby ta zátěž finanční nebyla tak velká.

Na které učitele rád vzpomínáte?

Naším třídním se stal profesor Bohumír Špidra, který učil dirigování předtím na konzervatoři. Byl velice přísný, a pamatuji se, že měl přednášet jenom dirigování. Když se ptal, co děláme z harmonie, my mu po asi třech hodinách povídali: my už harmonizujeme. Pan profesor Špidra nám povídá: A co takhle taková všeobecná nauka? Prozkoušel si nás a po této hodině navštívil pana ředitele a vyžádal si, že nás, co chodíme na dirigování, si vezme i na harmonii.

A to byla výhoda, protože Vladimír Doležal byl také varhaník, a profesor Špidra to o nás dvou věděl, tak co se týká harmonizací, u nás dbal na to, aby pokaždé měly určitou strukturu. A měl takovou zásadu, že varhaník nedoprovází proto, aby lidi pletl, ale aby je podporoval. A proto na nás byl přísný

v tom smyslu, že hleděl k tomu, aby ty harmonizace měly hlavu a patu.

Za těch válečných let jste ale také mimo studování zažil tehdejší úroveň sborového zpívání. Tak se chci zeptat, jaké máte z těch let největší zážitky, a na jaké osobnosti nejradši vzpomínáte.

Sborové zážitky? Když jsme začali s dirigováním, tak profesor Špidra poznal, že jsme celkem schopní zpívat z listu, tak nás poslal za panem sbormistrem Kühnem, abychom si udělali konkurs do Českého pěveckého sboru. Tak se tak stalo, že na svátek svatého Václava (to byl za války pracovní den) jsme se vydali za panem sbormistrem Kühnem, a profesor Špidra už dal echo, že ho navštívíme. Moje konkursní píseň byla Kde domov můj. Tuto konkurzní zkoušku jsem udělal, a když jsme se loučili, tak mi řekl: večer v tolik a tolik je zkouška. Večer jsme se dostavili do zkoušky a tam už jsme měli podepsané party. Naši první skladbou, kterou jsme v Českém pěveckém sboru zpívali, bylo Verdiho dvousborové *Te Deum laudamus*. Když jsme přišli do zkoušky, bylo nás tam na tři sta, protože když jsme dostali legitimace, měl jsem pořadové číslo 286. Zkoušeli jsme v Hasičském domě v Římské ulici.

To, co jsem tam zažil, už asi nezažiju nikde jinde. Protože to byl pán neobyčejně přísný, já jsem ovšem s ním za celou dobu naší spolupráce neměl jediné nedopatření. Já jsem si jeho práce vážil, a Jan Kühn byl člověk, který mně ukázal krásu lidského hlasu.

Mám takovou ještě vzpomínku: to už bylo na konci války, dělali sme a-cappellový koncert sborů Josefa Bohuslava Foerster. Jelikož se to vysílalo rovnou večer, tak „starý pán“ slíbil, že přijde na generální zkoušku. Nechal si zazpívat celý program, a potom měl takovou zvláštní promluvu, dalo by se to označit za kázání. A sice, o kráse lidského hlasu. A upozornil nás všechny, že sice varhany, harfa, housle, jsou krásné nástroje, ale že jsou všechny vyrobeny lidskou rukou, lidským umem. Ale lidský hlas, to že je nástroj Boží. Ať dítě, ať žena, ať muž, každý si nosíme ten hlas s sebou. O hlas že se musíme starat, abychom vydrželi zpívat co možná nejdéle, ale abychom nikdy nezapomněli na to, že to je nejkrásnější nástroj, který můžeme ovládat. A to mě provází celý život.

Ale do těch let už patří také Vaše sbormistrovské začátky.

Ve Chvalech jsme se samozřejmě starali o chrámový sbor. Tam došlo k určitému takovému rozladění, a sice, začali jsme zpívat také s dětmi. A ti velcí členové sboru na děti nějakým způsobem začali žárlit, takže nakonec chrámový sbor se rozpadl, a nám nezbylo, nežli s dětmi se postarat o celý liturgický provoz ve

chvalském kostele svaté Ludmily. A tak jsme soustředili několik těch dětí, které chodily na bohoslužby, těch bylo tak nějak kolem dvaceti, ale potom se to rozrostlo tak, že jich bylo skoro na stovku, nějak kolem devadesátky. Dokonce jsme s tímto sborem i koncertovali.

My už si možná nedovedeme představit, jak vypadala taková činnost ve volném čase za války – jak třeba vypadalo každodenní cestování mezi Chvalami a Prahou?

Zkoušeli jsme do půl jedenácté. Od půl jedenácté za války začaly v Praze jezdit tramvaje, které neměly čísla, ale měly písmena. Ale už se tam začalo platit, pětikorunu stála jedna cesta. Protože pan sbormistr věděl, že někteří z nás penězi neoplyváme, tak končil za pět minut půl jedenácté, abychom my, kdo jsme byli mladí a rychlí, abychom trefili ještě tu tramvaj před půl jedenáctou. My s Vladimírem Doležalem jsme dohnali nějakou tu tramvaj, která jezdila do Hloubětína, a z Hloubětína jsme potom chodili pěšky do Chval. Pokud se nám to nepodařilo, tak jezdil vlak, takzvaný flamendrak, jenomže to znamenalo za války rozbitá okna, nebo v oknech místo skel prkýnka, v zimě velká zima, a příchod domů až dlouho po půlnoci. Tak to patřilo k našemu muzicírování v Českém pěveckém sboru. Doba to byla krásná, a dodnes Pánu Bohu děkuji za to, že když mnozí umírali, ať už v koncentracích, nebo na frontách, my jsme celou válečnou dobu mohli prožít v náručí hudby.

Na válečná léta lidé vzpomínají jako na dobu, kdy byly plné kostely i koncertní síně. Dávaly se i takové skladby, jako je Dvořákova Svatá Ludmila....

Dvořákova Svatá Ludmila se připravovala v roce 1944, protože se předpokládalo, že skončí válka. Válka se ale o celý rok protáhla. Provedení měl řídit Rafael Kubelík, který si vyžádal osmnáct orchestrálek a dvě generálky, což byl i na tu dobu nárok veliký. Jelikož ovšem potom Rafael Kubelík těžce onemocněl, dostal to potom Otakar Jeremiáš jako šéf rozhlasového orchestru, a samozřejmě že počet zkoušek byl podstatně menší a generálka jenom jedna. Ale jelikož konec války nebyl, tak se s tím uzavřela sezona 1944, čili během měsíce června se dělala Svatá Ludmila. Rafael Kubelík chtěl otevřít všechny škrtky a udělat ji v takovém, v uvozovkách řečeno, parádním provedení. Tím pádem to převzal i Otakar Jeremiáš, kdy se vynechávaly jen některé repetice. Byla to záležitost skutečně parádní, jak pro nás účinkující, tak samozřejmě pro posluchače.

Ještě jednu takovou vzpomínku. Tenkrát sice rozhlas už mohl natáčet, ale bylo to dosti komplikované, takže vět-

šinou se všechno vysílalo rovnou. Pokud byl koncert večerní, museli jsme tedy být do večera, nebo do noci. Ale pamatuji se, že právě to jaro 1944 bylo s takovým hezkým počasím, takže jsme v Římské ulici v těch zkušebnách zkoušeli a měli jsme otevřená okna. A já jsem záviděl všem těm lidem, kteří v okolí tohoto Hasičského domu bydleli, co to bylo za zvláštní požitek, tyhle sbory slyšet několikrát za sebou. Uvědomil jsem si jednu věc, když jsem tam seděl na té své židli, že na tyto chvíle na zkouškách budu vzpomínat do konce svého života.

Pianissima Kühnova sboru, to byl mrak zvuku. Bohužel, dnešní sbory podle mého gusta už v pianissimu zpívat nedovedou, nebo nedokáží, já to nedovedu nazvat správným jménem.

Když skončila válka, měl jste možnost věnovat se profesionálně dirigování, které jste vystudoval? Jaké bylo vlastně Vaše zaměstnání?

Já jsem – protože rodiče hleděli k tomu, abych měl kromě té muziky nějaké zaměstnání takzvané slušné – se stal úředníkem Státního úřadu statistického, a tam jsem vydržel až přes vojnu. Vojnu jsem si odbyl v Armádním uměleckém souboru, a v roce 1949 jsem se do Statistického úřadu vrátil. Ale nebyl jsem tam už dlouho, protože jsem se tam setkal s jedním spoluzaměstnancem, který přišel s Košickou vládou (a byla tam určitá nespokojenost s finančním ohodnocením a já už jsem v té době měl rodinu), tak mě přemlouval, že dáme výpověď a budeme si hledat něco lepšího. Jenomže, malér nastal v tom, že když jsem já dal výpověď, tak byla vyhlášena akce 77 000 do výroby. A mě (přestože jsem se mohl dostat do statistického oddělení některé ze stavebních firem na Starém Městě) tam už nemohli vzít, protože pracovní úřad řekl, že není možné, že musím do výroby. Takže, přestože jsem do této akce nebyl zařazen oficiálně, jsem se s ní svezl. Musel jsem nastoupit do továrny a po takové peripetii jsem se dostal do automobilových závodů Praga, kde jsem začal jako pomocný dělník. Teprve po určité době jsem se dostal na kontrolu, kde sice byl trojsměnný provoz, což také nebyla žádná rozkoš, ale tam jsem přečkal celou tu dobu. Až do roku 1988, kdy přes svůj zdravotní stav jsem se vrátil k muzice jako zaměstnání.

Takže veškerou činnost sbormistrovskou...

...jsem dělal zároveň s Pragovkou. A sice: potom jsem se dostal mezi takovou skupinu lidí, která toužila po liturgické muzice, a slovo dalo slovo, a dali jsme dohromady komorní sbor, který zakrátko přijal jméno Sbor pražských literátů. Chtěli jsme navázat na tradici literátských bratrstev, a v tom jsme také nece-

lých 20 let působili. To znamená zpěvy z nějakých českých kancionálů, z graduálů, a takoví autoři jako Palestrina, Gallus, Lasso a podobní.

My bychom neměli opominout Vaši varhanickou činnost v kostele Panny Marie před Týnem. Kdy a jak jste začal se službou u zdejších varhan?

To bylo tak. Duchovním správcem, nebo tenkrát administrátorem týnské farnosti byl pater Jiří Reinsberg. S tím jsme se znali už od mládí, protože i když byl o sedm let starší nežli já, znali jsme se z takzvaného spolku Legio Angelica. To byl spolek ministrantů, ale měl zároveň také oddíly skautů. A samozřejmě pater Reinsberg ve svém mládí skautoval, já také, a i když jsem nebyl v jeho družince, tak jsme se spolu znali. On potom po maturitě odešel do Říma, kde studoval teologii, ale nemohl se vrátit, protože byla válka. A když se vrátil po válce (to se vrátil více méně jako příslušník západní armády, protože se z Říma tehdy vrátil přes Anglii), působil napřed v Berouně. Jako druhou štaci získal zprvu jako kaplan Pannu Marii před Týnem. Tam pohřbil pana faráře a zůstal jako administrátor. Jako regenschori tam působil profesor Ulrich, který byl profesorem v Dušní ulici. Bydlel v Ungeltě, tam byl byt regenschoriho, takže to měl blízko. Ten ovšem zemřel na začátku února roku 1964, a od jeho pohřbu až do konce června tam působil doktor Eliáš, který studoval medicínu. V červnu byl promován a dostal umístěnkou daleko od Prahy. Jelikož jsme se s paterem Reinsbergem znali, tak pro mě vzkázal, abych ho navštívil. A nabídnul mi místo regenschoriho v Týně. Já jsem se ale bránil s tím, že varhaník nejsem. A on mi tenkrát říkal: ale na varhany hraje. Já jsem říkal: no dobře, na varhany hraju, ale... Tak mě vzal na týnský kůr, pustil elektromotor a pokynul mi, abch zahrál chorální Tantum ergo. To jsem samozřejmě zahrál, a on mi dal klíče a řekl mi: zítra v půl šesté je mše svatá. A to byl můj nástup do Týna. Víceméně jsem ho tam přežil. Doba to byla krásná, protože on měl rád muziku, a co se týká programu, dohoda s ním byla vždycky snadná. Rád na něho vzpomínám, nejenom na jeho mládí, samozřejmě, ale i pak, když už přišel do let, a začal se těžko pohybovat. Musel podstoupit nějaké těžké operace a potom těžko chodil. Do poslední chvíle jsme spolu vycházeli krásně, a dokonce – něco jsem mu měl doručit, tak jsem ho navštívil v jeho bytě v Podolí, a to mě nenapadlo, že ho vidím naposledy, protože to bylo asi deset dní před jeho smrtí.

Vy jste v Týnské škole a předtím ve Chvalech vychoval několik generací zpě-

váků, které jste vedl od dětského věku. Nakonec i Scholu Týnského chrámu, pro kterou jstew napsal většinu svých sborových skladeb, jste si částečně vychoval už od dětských zpěváků. A tak se chci zeptat, jestli je to těžké, aby děti dobře zpívaly.

Není! Já jsem si nepotrpěl na to, kdo si co pamatuje. Všecky děti a všichni zpěváci, kteří se mnou spolupracovali, prošli intonací. Prostě musejí umět čist. A u dětí to nebyl takový problém, protože děti se dobře učily.

Ono je také poznat, když zpěváci vědí, o čem zpívají. To je také důležitá úloha sbormistra, aby jeho vedení nekončilo hudebním výrazem. Ono je někdy poznat, že hudební výkon je prvotřídní, ale slova padají pod stůl. A naopak, pozná se, když sbormistr vede zpěváky k porozumění.

To máte tak. Výhoda těchto zpěváků je v tom, že jsou věřící. A co se týká výslovnosti, to zase musím vzpomenout na pana sbormistra Kühna. Někdo sice kritizoval takovou tu jeho akurátnost, ale já jsem na tom strašně vydělal. Protože „Et lux perpetua“ muselo být rozumět tří sta lidem. My jsme museli najednou otáčet v partech. To muselo být pod těmi světly ve Smetanově síni jako blesk. A kdo se s tím páral, na to byly dokonce i pokuty. Tam prostě všechno bylo nastudované. A co se týká výslovnosti, to byla jedinečná škola, protože pan sbormistr Kühn sám byl ohromný zpěvák, a my jsme museli zpívat tak, jak on chtěl. On všechno předvedl a my jsme jenom museli napodobovat. Potom měl ještě jednu takovou vlastnost, že nás naučil, že ať byl vokál jakýkoliv, dokázal z něj dostat krásno.

Jestli je to Palestrina nebo kdokoli, tam vokál jde skutečně s muzikou. A to je to nejcennější, co na sborovém zvuku může být – oživit vokál, aby vokály měly určitou krásu.

To mnoho skladatelů nemá, protože se nevyznají v lidském hlase. Ještě musím jmenovat jednoho: Zdeňka Lukáše. Zdeněk Lukáš byl nejen vynikající skladatel, ale řadu let působil jako sbormistr. A to také poznamenalo jeho skladbu, protože ať si vezmete Lukášovu skladbu jakou chcete, tak každá dobře zní. To je úkol jak skladatele, tak samozřejmě také sbormistra nebo interpretů. A taková muzika se pak snadněji dělá, protože to pak nejde dělat jinak.

Ale já bych se rád zeptal ještě na jednu věc. A to je právě muzika a zpívaná liturgie. Je jasné, že při liturgii se nedá zpívat cokoliv. Skladatel, který píše muziku, která by při liturgii měla znít, má před sebou určitá omezení, ale na druhou stranu také výzvu.

No, co bych vám na to měl říct? Liturgická muzika vlastně je daná,

v první řadě texty. Jak který skladatel k tomu přistoupí, je jeho věc. Ale naši staří páni, kteří psali do kancionálů a graduálů, uměli dát textům hloubku a i když je to řečeno někdy trochu naivně, jsou vždycky upřímné. Je v tom veliká víra těch lidí – to nikdo nedělal pro peníze, to nedělal pro pochvalu, ale proto, že to takto udělat musel. A pokud to člověk dovede tímto způsobem interpretovat, tak (abych to řekl lidově) uhodí hřebík na hlavičku.

Ony naše kancionálové písně mají ještě jednu kvalitu, jakou jiná hudba nemá. Je to síla tradice a paměti, my víme, že to jsou tytéž písně, které zpívali naši předkové a jejich předkové, na těch samých místech a v té samé liturgii.

No trochu jste mi nahrál, s „Jezu Kriste štědrý kněže“. Jestliže ji hraju v Týně, a uvědomuji si, že tam zněla před pěti sty lety, tak je to síla! Žádné novum, pořád jedeme dál. A jestliže „Jezu Kriste štědrý kněže“ hraju v moderním kostele ve Strašnicích, tak to hraju se stejnou radostí, že tam vnáším to, co tam sice ještě nemohlo být, ale co tam může pokračovat.

A já si dovolím poslední otázku. My tady mluvíme o řemesle sbormistrovském, o komponování, o varhanické službě. Ale zapomněl bych se zeptat, pro všechny, kdo nezažili, co ta služba obnáší: Kdy jste měl jako varhaník naposledy volnou neděli?

To se těžko počítá. Já jsem u varhan uvázaný jak u boudy. Každou neděli hraju. Dřív jsem měl dokonce pět mší za neděli, teď mám jenom čtyři. Protože ráno hraju v 7 ve Strašnicích, v půl desáté v Týně, večerní ve Strašnicích a v 21 v Týně. Já jsem poslední vrhaník, který hraje „Narodil se Kristus Pán“, nebo „Vesel se nebes Královno“, to je 22 hodin, když už je každý doma. Jsem rád, samozřejmě.

A měl jste během svých varhanických let někdy neděli bez služby?

Snad jenom díky celozávodní dovolené v Pragovce, když jsem jel někde s rodinou. Jinak každou neděli hraju.

Děkuji Vám za rozhovor a rád bych popřál Vám i nám všem - kromě toho, co se právě k pětáosmdesátce, - abychom si na Vás pokaždé rádi vzpomněli, když bereme do rukou Vaše responsoriální žalmy. A také, abychom Vás ještě dlouho mohli slyšet doprovázet zpěv u Panny Marie před Týnem, a třeba také zpívat s Vámi. Děkuji Vám a na shledanou. Mějte se hezky a děkuju za pozvání.

*Otázky kladl a přepis rozhovoru připravil
Tomáš Slavický*

Elektronická hudební knihovna

Naxos Music Library je databáze nahrávek vážné hudby dostupných on-line. Žánrově je obsah rozdělen na klasickou hudbu, moderní jazz, rock & pop, současnou instrumentální hudbu, world music, čínskou hudbu, legendy jazzu, folku, blues, gospel a mluvené slovo.

Klasická hudba je členěna do kategorií balet, komorní, instrumentální, orchestrální, vokální hudba, koncerty, opery, operety a muzikál, filmová a televizní hudba, mluvené komentáře, přírodní zvuky.

Databáze je určena pouze pro poslech, nikoliv pro stahování a kopírování hudby. Přístupná je na základě předplatného. Roční předplatné pro instituci (minimálně 5 vstupů) je v současné době cca 20.000 Kč. Jeden vstup pro individuálního předplatitele stojí cca 5.000 Kč. V průběhu roku získá předplatitel přístup k dalším stovkám nových titulů bez dodatečné platby.

Poslech nevyžaduje žádný speciální hudební software. Kvalita zvuku odpovídá datovému toku 64kb. Zvuk v kvalitě 128kb je k dispozici za 50% příplatek k ceně předplatného. Knihovná (institucím) je umožněno praktikovat pro své uživatele vzdálený přístup do databáze. Tato služba dává knihovně možnost uspokojit poslechem CD i ty zájemce, kteří jsou z důvodu neexistence bezbariérového přístupu ze služeb knihovny dosud vyřazeni, a také ty uživatele, kterým nevyhovuje výpůjční doba knihovny. Jde především o studenty a učitele hudební výchovy, případně výkonné umělce, kteří mají volný čas až v pozdních nočních hodinách.

V současné době databáze obsahuje více než 20.000 CD, měsíčně přibývá přibližně 500 nových titulů. Sledování novinek je velmi jednoduché. V nástrojové liště pod tlačítkem NEW RELEASES jsou uváděny přehledy novinek podle vydavatelství, RECENT ADDITIONS obsahují novinky posledního týdne. Na některé z nich je ještě upoutávka v podobě buketu na úvodní obrazovce hned po přihlášení. Podcasts přinášejí každé úterý rozhovory o novinkách.

Na databázi spolupracuje téměř 50 vydavatelství. Základem je vydavatelství NAXOS se všemi svými značkami včetně Marco Polo (převážně hudba druhé poloviny 19. stol. a začátek 20. stol.), Yellow River Chinese, Amadis, Middle Kingdom, White Cloud (příjemná poslechová instrumentální hudba, jazz, world music) a Romophone (přepis historických nahrávek nejslavnějších pěvců a pěvek z počátku 20. stol.). Z dalších vydavatelství jsou to např.

Chandos, Dinant Records (málo známé italské opery), Gimell (duchovní hudba), Opera Rara (raritní nahrávky, světové premiéry), SDG (duchovní hudba). Další vydavatelství jsou přidávána postupně podle toho, jak se daří uzavírat smlouvy. Česká vydavatelství v databázi zastoupena nejsou. Rychlý výběr všech titulů od určitého vydavatelství umožňuje abecední rejstřík.

Významnou součástí databáze jsou textové informace. Rychlý přístup k biografickým a diskografickým údajům umožňuje abecední rejstřík skladatelů. Poznámky ke skladbám jsou k dispozici pod tlačítkem About This Recording po vybrání titulu. Jsou většinou v angličtině, někdy též ve francouzštině a lze je vytisknout. Některé tituly jsou propojeny nejen s buketem, ale i s webovými stránkami www.FreeHandMusic.com, na nichž je možné za úplaty vytisknout nebo stáhnout noty do MusicPad Pro.

Studijní materiály se stručnými přehledy dějin hudby, hudební naukou, slovníkem hudebních pojmů včetně zvukových ukázek a testů jsou soustředěny do samostatné sekce STUDY AREA. Studijní materiály splňují požadavky GCSE - General Certificate of Secondary Education, což je určitý druh anglické kvalifikace pro studenty ve věku 14 - 16 let. Na tomto rozsahu jsou často stavěny vstupní testy na universitu. Zajímavé textové informace jsou v části RESOURCES. Audiobook Transcriptions obsahuje textovou verzi zvukových knih: The History of Classical Music, The History of Opera, The Instruments of the Orchestra a The Story of Classical Music. V Glossary najdeme stručný výklad hudebních pojmů.

Fundamentals terms představuje ve 13 tématických celcích základní odborné hudební termíny. Opera nabízí libreta a výtahy z libret. Pronunciation Guide je zvukovým průvodcem výslovností jmen skladatelů a interpretů. Textové materiály mohou být inspirativní nejen pro učitele hudební výchovy, ale i pro pořady, které si připravují knihovny vlastními silami.

Databáze má i samostatnou dětskou část obsahující The Story of Classical Music (tématické přednášky z dějin hudby + interaktivní část zaměřená na aktivní získávání znalostí). Music for Kids - knížka + 10 CD. Meet the Instruments of the Orchestra! - Vše o orchestru, hudebních nástrojích a dirigentech.

Databáze umožňuje jednoduché i pokročilé vyhledávání. Jednoduché vyhledávání podle klíčového slova je na

každé stránce pod označením Keyword Search. Kromě slova z názvu titulu (skladby), jména skladatele nebo interpreta zajímavý výsledek přinese hledání po zadání např.: A to Z, Best of, Complete Edition (Special,) Complete Works, Discover, Explained, Film (Film Music), Great, Historical, Dokuments.

Při pokročilem vyhledávání lze činit dotaz na skladatele, interpreta, žánr, vydavatelství, hudební nástroj, období, ve kterém skladatel žil, zemi, ve které se skladatel narodil, žil nebo tvořil. Lze též učinit dotaz na určitá léta a zjistit, která díla byla v určité době vytvořena (poprvé uvedena). Dotaz může být zúžen např. na určitou zemi. Ve výsledku se objeví abecední soupis skladeb (řazeno abecedně podle skladatele) včetně odkazu na CD, příslušná skladba je na CD označena.

Funkce Text Search umožňuje vyhledání v textech buketů podle klíčového slova. Může přivést uživatele k informacím, které by jinak pravděpodobně vůbec nenašel.

Zajímavé možnosti má v programu administrátor. Může sledovat a analyzovat statistiky, nastavit dobu limitující délku vstupu pro případ, že by někdo z uživatelů chtěl používat poslech jako hudební kulisu a brzdil tím další zájemce. Určuje a nastavuje, jak se uživatelé do databáze budou přihlašovat (IP adresa, referral URL, username & password), může také nastavit, na kterou stránku se uživatel vrátí po odhlášení se z databáze. Administrátor a pověřená osoby (educator) mohou vytvářet vlastní playlist. Funkce je určena především pro učitele k přípravě na výuku, v knihovně pro pořady, v nichž se využívají hudební ukázky.

<http://www.naxosmusiclibrary.com>

CONVIVIAM 2011

Ozývají se první zájemci o letošní Convivium. Tedy krátkou a stručnou informací:

Convivium 2011 bude. Bude se konat v Želivském klášteře v termínu 14. - 21. srpna. Realizátorem projektu je letos Marika Pečená, pecena@sdh.cz. Na webu pracujeme a na všechny se těšíme.

JiKu

Klatovské Kolegium pro duchovní hudbu slaví své patnáctiny

V neděli 13. února 2011 zazněly v klatovském jezuitském kostele tóny pozdně romantické mše D dur in honorem St. Antonii de Padua, op. 90 pro smíšený sbor a symfonický orchestr wrocławského skladatele počátku 20. století Maxe Filkeho (1855-1911). Díla tohoto Dvořákova mladšího současníka rozhodně nepatří v našich kostelích k nejprováděnějším. I z tohoto důvodu si Filkeho liturgickou kompozici vybral klatovský sbor Kolegium pro duchovní hudbu, aby jejím provedením v rámci mše svaté připomenul patnácté výročí svého založení. Kolegium, jež znají čtenáři Psalteria zejména jako organizátora Evropského festivalu duchovní hudby „Šumava-Bayerischer Wald“, konaného každoročně v česko-německém pohraničí na přelomu května a června, se však dlouhodobě angažuje i v hudebně-interpretační oblasti.

Volbou neotřelého repertoáru, jehož notový materiál získali členové sboru ve farním archivu Plané u Mariánských Lázní, dostalo Kolegium své dosavadní pověsti. Interpretační působení tohoto souboru (nejen) v rámci regionu se totiž v posledním desetiletí koncentruje zejména na dramaturgicky přínosné projekty z oblasti duchovní hudby, jež většinou přinášejí posluchačům nově objevená díla s vazbou na region a jeho hudební kulturu. Soubor přitom využívá muzikologického školení svého uměleckého vedoucího a klatovského varhaníka Víta Aschenbrennera a jeho dlouhodobé

badatelské činnosti v oblasti regionální hudební kultury 17. a 18. století. Na rozdíl od mnohých souborů nechápe Kolegium provozování této hudby jako víceméně profánní záležitost – jednou z hlavních priorit sboru je uvádění těchto znovuobjevených děl v místech a při příležitostech, pro něž byla původně napsána, tedy v regionálních katolických kostelích a během liturgie.

Vrcholně romantická liturgická hudba je přitom spíše jakýmsi krátkodobým odkloněním tělesa od jeho hlavních dlouhodobých repertoárových zaměření, jimiž jsou zejména regionální či s regionem spjaté skladby 18. století a hudba 20. a 21. století. Tento trend realizace dramaturgických hudebních projektů nadregionálního významu je v činnosti souboru patrný zejména od poloviny první dekády tohoto tisíciletí, kdy v roce 2005 provedl v opožděné premiéře kantátu regionálního skladatele Leopolda Eugena Měchury (1804-1870) *Credo mrtvých*, op. 102 a zároveň zrealizoval rozměrný koncertní projekt *Bohorodička krví se potíci* složený z liturgické hudby pocházející z doby klatovského mariánského zázraku (1685). Od roku 2006 soubor realizuje hudební složku každoročně se opakujícího projektu *Barokní jezuitské Klatovy*. Základní složkou je zde liturgické provedení figurálního requiem během bohoslužby za zesnulé, jejichž ostatky byly uloženy v klatovských jezuitských katakombách. Soubor zde v minu-

lých letech postupně provedl requiem J. Haydna, J. J. Fuxe, A. V. Michny a H. I. F. Bibera. Kolegium patří také k nemnoha českým souborům, které mají v současné době ve svém repertoáru skladby tzv. monumentálního baroka, zejména H. I. F. Bibera.

Rovněž uplynulý rok 2010, jenž se nesl ve znamení oslav 750 let založení města Klatov, přinesl klatovskému sboru množství dramaturgických impulsů. Kolegium bylo prakticky jediným souborem, který do celoročních oslav opakovaně přispíval duchovní hudbou, jejíž výběr byl samozřejmě regionálně inspirován. Krom koncertního provedení nově objevených skladeb z klatovské jezuitské koleje se Kolegium zaměřilo i na regionální autory přelomu 19. a 20. století – Josefa Kličku (1855-1937) a Antonína V. Brabce (1906-1970). Tento velmi plodný rok zakončilo Kolegium realizací světové premiéry adventního oratoria mladého plzeňského skladatele Pavla Samiece (nar. 1984) *Dies sanctificatus*.

Popřejme tomuto aktivnímu souboru k jeho patnáctým narozeninám hodně sil k propagaci duchovní hudby, šíření křesťanských hudebních tradic a oživování regionálních kostelů, stejně jako odvalu k dalším zajímavým projektům a šťastnou ruku při hledání a výběru zapomenuté liturgické hudby z prachu regionálních muzeí a archivů.

Ludmila Nová

Roger Scruton

V příloze tohoto a příštího Psalteria přinášíme první tři kapitoly z knihy Rogera Scrutona *Průvodce inteligentní osoby po moderní kultuře*, který podle překladu Ludvíka Bednáře přebíráme z: Střední Evropa, č. 107, 2001. O autorovi přinášíme malý medailon.

Roger Scruton (narozen 27. února 1944 v Londýně) je znám především jako britský filosof, estetik, politolog, spisovatel a hudebník. Je zastáncem a typickým představitelem konzervatismu. Vystudoval analytickou filosofii na Jesus College v Cambridge, kde získal v r. 1965 doktorát. V roce 1971 přešel z Cambridge na Birkbeck College v Londýně. S podobně smýšlejícími poslanci a akademiky založil Conservative Philosophy Group, kde se probíraly otázky, týkající se konzervatismu v teorii a praxi.

V roce 1979 se podílel na činnosti tzv. „podzemní univerzity“ v tehdejší Československu. Spolu s mnoha dalšími kolegy ze zahraničí vedl bytové semináře v Praze, Brně a Bratislavě pro ty, jimž režim neumožnil studium na vysokých školách.

„Do roku 1979 byla má znalost komunismu zcela teoretická. Samozřejmě se mi nelíbilo, co jsem četl, a cítil jsem odpor k socialistickým idejím rovnosti a státního dohledu, ze kterých jsem viděl dosti již ve Francii a v Británii. Ale neměl jsem tušení o tom, jak se žije v komunismu, o každodenním ponížení kvůli tomu, že jsem ne-osoba, které jsou zapovězeny všechny způsoby sebevychování. A o Československu jsem věděl jen to, co jsem posbíral z jeho hudby - zvláště z hudby Dvořáka, Smetany a Janáčka, jimž jsem všem třem velmi zavázán za štěstí, které mi přinesli. Četl jsem samozřejmě také Kafku a Haška...

Byl jsem požádán, abych připravil přednášku pro soukromý seminář v Praze. Tento seminář byl organizován pražským filosofem Juliem Tominem (signatář Charty 77, později v exilu – pozn.red.)... V pokoji se nacházely rozprášené zbytky pražské inteligence - starí profesori ve svých ošuntělých vestách, dlouhovlasí básníci, mladí studenti, kterým byl odepřen přístup na universitu pro „politické zločiny“ jejich rodičů, kněží a duchovní v prostých šatech, spisovatelé a teologové... To bylo mé první setkání s „disidenty“:

s lidmi, kteří se později k mému údivu stali prvními demokraticky zvolenými vůdci poválečného Československa. Okamžitě jsem se s nimi cítil spřízněn. Nic pro ně nebylo důležitější než přežít jejich národní kultury. Byli zbaveni možnosti materiálního a profesního postupu a trávili dny nucenou meditací o své zemi a její historii, o velké otázce české historie, kterou se Češi zabývají od dob Palackého. Bylo jim zakázáno publikovat; státní moc před světem tajila jejich existenci a předsevzala si vymazat jejich stopy z historie. To proto si byli disidenti tak silně vědomi hodnoty paměti. Jejich životy byly permanentním cvičením v tom, co Plátón nazval anamnesis: upomínání si na zapomenuté věci. Něco ve mně odpovědělo na tuto až bolestivou snahu a okamžitě jsem toužil se k nim připojit a promluvit o jejich situaci před celým světem.“

Scruton se naučil česky a začal více poznávat českou kulturu. Spolu s dalšími britskými akademiky začali spolupracovat s Nadací Jana Husa a snažili se poskytovat knihy, podporovat samizdat a přednášet.

Jako uznání jeho přínosu české vědě a vzdělanosti mu byl v roce 2004 (u příležitosti jeho 60. narozenin) udě-

len čestný doktorát Masarykovy univerzity v Brně. Prezident Václav Havel mu udělil Medaili za zásluhy. Český vyšlo několik Scrutonových knih, mj. Slovník politického myšlení, Smysl konzervatismu, Kant, Slovník politického myšlení, Krátké dějiny novověké filosofie, Průvodce inteligentního člověka po moderní kultuře, Průvodce inteligentního člověka filosofií, Estetické porozumění: eseje o filosofii, umění a kultuře, Krátké dějiny novověké filosofie: od Descarta k Wittgensteinovi.

„Konzervatismus pro mne není pouhé politické krédo, nýbrž přetrvávající vize lidské společnosti, taková vize, jejíž pravdy se vždy těžce vysvětlují, ještě hůře chápou, avšak nejobtížněji se podle nich jedná. A obzvláště obtížné je to nyní, kdy náboženské postoje jsou jako módní rozmary, kdy globální ekonomika vnáší zmatek do našich lokálních příslušností a kdy materialismus a luxus odrazují ducha od realizace skutečné náplně žití. Ale nezoufám si, neboť zkušenost mne naučila, že lidé nemůžou věčně prchat před pravdou, že si nakonec vždy uvědomí stálé hodnoty a že sny o svobodě, rovnosti a bratrství je budou vzrušovat jen po omezenou dobu.“

-jř-

Nabídka ještě větší lásky

Dříve slavná filmová hvězda, dnes klauzurní řeholní sestra

Ve filmu "Loving you" byla Dolores Hart první herečkou, která políbila Elvise Presleyho na velkém plátně.

To, co se matka Dolores snaží vždy vysvětlit novinářům, fanouškům, prostým zvědavcům, kteří jí píšou e-maily, duchovním synům a dcerám i kolegům z dřívější společnosti, přátelům starým i novým, je to, že se ve skutečnosti nikdy nezměnila. Když listujeme albem vzpomínek na její život a mnoha interview, jež zanechala za takřka 50 let, filmovými recenzemi, musíme jí dát za pravdu. Dolores Hartová, idol dospívající mládeže, hlavní hrdinka filmů s obrovským úspěchem, jako *King Creole* a *Wild is the wind* s Annou Magnani a Anthonym Quinem, první herečka, která políbila na velkém plátně Elvise, nová Grace Kellyová, kterou miliony milovaly i nenáviděly, brilantní a citlivá interpretka sofistikovaných divadelních her, je dnes matkou Dolores, novicmistryní v opatství Regina Laudis a Betlehem v Connecticutu. Tatáž žena bez přerušení kontinuity.

„Jestliže máš důvěru v Boha, můžeš se utkat s čímkoliv,“ psali novináři v padesátých letech a přinášeli reportáže s mladičkou hvězdou se zářícíma modrýma očima, která vyrůstala v Beverly Hills, komtesa zvyklá na honoráře s mnoha nulami, ale s kamennou zásadou „dělat správnou věc“ nebo lépe řečeno „mít srdce na pravém místě“, jak radí velká americká spisovatelka Flanne O'Connorová, a směřovat ambice, aspirace, city a touhy k Jedinému, který je schopen odpovědět na očekávání srdce.

„Jestliže máš důvěru v Boha, můžeš se utkat s čímkoliv,“ opakovala Dolores novinářům, kteří chtěli vědět něco o budoucím filmu a mysleli přitom na nějakou senzaci od hollywoodských reflektorů, na nějaké intriky mezi kolegy, euforii z úspěchu. Na počátku šedesátých let byla největším příslibem ve studiu Metro Goldwyn Mayer s obavami, aby nezklamala očekávání náročného publika, jako je ono na Broadwayi, ale těmito slovy si odpovídala i na bolest, že musí opustit své kolegy po tolika měsících společné práce, společného života a sdílených starostí.

„Jestliže se svěříš Bohu, můžeš se utkat s čímkoliv,“ opakovala Dolores Hicksová (takové je její pravé příjmení) druhým i sobě samé také při soukromých těžkostech, při neviditelných ranách zvenčí, jako byla bolest z rozvodu rodičů, které rozdělil alkohol a pra-

covní vytížení - Bert a Harriett Hicksovi byli oba herci - ustavičné rodinné spory, dětství u babičky v Chicagu a v průběhu času také zápasy o povolání, které bylo tomu všemu tak cizí a přitom tak uchvacující, obět', když musela zanechat milovaného snoubence, kalifornského podnikatele Dona Johnsona, protože Bůh žádal život a žádal ho celý způsobem tajemným, ale neodvolatelným a žádal radikální rozhodnutí, které nahání strach druhým i jí samotné a jeví se absurdní a nepochopitelné i mnoha věřícím.

Bylo to poslání vzít vážně přání plném a dokonalém štěstí, které přimělo Dolores nejdříve k tomu, aby byla dobrou herečkou, a pak dále k tomu, aby se nespokojila s efemérními chválami, které zaplňují v novinách šest sloupců, a zaměnila zlatou klec studia v Hollywoodu za mlčení plné zpěvů v benediktinském opatství v prériích

Connecticutu, kde řeholnice pracují na pozemku o rozloze 359 akrů, dojí krávy před svítáním (a ve dvě hodiny v noci je zvonek svolává ke zpěvu matutina), pěstují ve sklenících jahody a přijímají do vlastního srdce všechnu marnost a zoufalství světa, aby je obětovaly Bohu v pokojné kráse gregoriánského zpěvu.

„Ještě mi nebylo dvacet, když jsem si uvědomila, že pracovat ve filmu mi přináší mnohem méně radosti, než jsem očekávala,“ vypravuje Dolores,

aby vysvětlila, že tato její činnost nebyla překážkou, ale cestou k naplnění jejího povolání, okolností, která jí dovolila, aby byla otevřená touze po pravdě a kráse, až si konečně zvolila klášterní klauzuru. Dát sbohem studiím došlo totiž v roce 1961, rok poté, co ve filmu František z Assisi Michaela Curtize ztělesnila roli svaté Kláry. Ztotožnění s touto postavou ji přivedlo k tomu, že zaklepala na bránu opatství v Bethlehemu. „Pokaždé to bylo pro mě krásné sem přijít a stálo mě to více námahy, když jsem měla odejít. Pochopila jsem, že to je můj dům.“

I přátelství s Elvisem na začátku její kariéry jí pomohlo pochopit, že úspěch není synonymem pro štěstí. „Všichni všude se mě ptali na něho,“ vzpomíná matka Dolores, „jako na chlapce ušlechtilého a bázlivého, kterému červenaly uši, když mělo na scéně dojít k polibku. Ani jsem nevěděla, kdo to je, nebyl tehdy ještě tak slavný. Byl mi velice sympatický, protože mi říkal slečno Dolores. V Hollywoodu mi tak říkal jen on a Gary Cooper. Elvis byl dobrý a citlivý hoch, ale s postupem let stále více smutný, osamělý a strašně nešťastný.“

Matko Dolores, kdy došlo k tomu, že přítomnost Krista se stala jedinou pravou odpovědí na hluboké potřeby srdce?

Mohla bych říci, že to je odpověď, která mi dává lépe pochopit otázku. Mohu jen doufat, že jsem pochopila něco z této otázky svědecktví svého života. Je třeba především doufat, že díky viditelné evidenci mého řeholního povolání pochopím hloubku Pánovy přítomnosti v jeho vtělení. Živý a osobní vztah k Ježíši je nezbytný k tomu, abychom pochopili, že jeho přítomnost je skutečně jediná opravdu cenná věc našeho života.

Kdy jste se rozhodla vyjít z kolotoče úkolů, zkoušek, repríz, interview a turné své herecké kariéry?

Ve skutečnosti jsem kolotoč své herecké kariéry vlastně neopustila, je to něco, co žije stále ve mně.

Přišlo za mnou do opatství tolik herců, aby hledali odpověď na své zmatky a na své rány, a jsem šťastná, že moje bytost jim zde otevírá osobní cestu, ať už pro jejich přístup k privilegovanému místu, kde stále trvá příležitost ke smíření s Bohem nejhlubším, nejautentičtější způsobem. Moji přátelé přinášejí do opatství trvalý proud úzkostí, které naplňují jejich srdce. Zůstala jsem nablízku společenství herců skrze jejich přítomnost a skrze mou oddanost vůči nim.

Na co vzpomínáte nejraději ze své práce na Broadwayi?

The Pleasure of His Company byla

mou první a jedinou příležitostí k práci na Broadwayi. Byl to úžasný zážitek, při kterém jsem mohla poznat největší umělce té doby, jako Cornelia Otis Skinnera, Charlieho Rugglesse a Waltera Ableho. Více mě naučilo dívat se na Cyrila Richarda, než řídit se pokyny nějakého jiného režiséra. Myslela jsem, že mám zvláštní *vis comica*, zvláštní spojení s publikem, když jsem byla na scéně s ním. Nedošlo mi, že diváci umírají smíchem, protože Cyril za mnou dělal grimasy, díval se do zákulisí a natahoval uši. Starý vaudevillový trik? Jistě. Ale před naivním publikem na konci padesátých let to fungovalo.

Opatství Regina Laudis je v Connecticutu pověstné svou divadelní scénou. Jak došlo k nápadu vybudovat u kláštera divadelní scénu?

Jedna moje přítelkyně Patricia Nealová přišla za mnou do opatství, když ztroskotalo její manželství a v roce 1979 prožívala velmi krutou bolest. Pomyslely jsme si, že nejučinnějším způsobem, jak získat znovu smysl života, osobní důstojnost a vědomí hodnoty své osobnosti, by mohl být návrat na scénu. Ale nejdříve bylo nutno nějakou postavit. V polovině osmdesátých let jsme inaugurovali „The Gary - The Olivia Theater“, který zbudoval Gary Cooper a jeho dcera Olivie. Je to otevřené divadlo s 500 místy s nádhernými představeními každé léto. Inscenovali jsme zde prakticky celého Shakespeara a muzikály, jako *Musicman*, *Fidler on the Roof* v minulém roce. Toto léto dáváme *West Side Story*.

A prodáváte dále CD s gregoriánským zpěvem sboru sester Regina Laudis?

Loni jsme nazpívaly nový compact *Vánoční zvěst* s výběrem zpěvů od začátku adventu až do Zjevení Páně. Je to obzvláště velká radost slyšet takto genealogii Ježíše Krista, jak ji zpívá abatyše a jak to děláme při půlnoční mši svaté v našem kostele Ježíše Syna Marie, a bylo pro mě velikou radostí přijmout návrh, abych namluvila anglický překlad na toto CD, který najdete na naší webové stránce www.abbeyofreginalaudis.com. Byl to nádherný dárek začít tuto práci ve výroční den, kdy naše zakladatelka odešla k Otci.

Abatyše Benedikta Duss měla hlubokou lásku ke gregoriánskému zpěvu, lásku, kterou přenesla na naši komunitu od samého počátku a napájela touto hudbou náš život. Zvala odborníky, jako Doma Josefa Gajarda z opatství Solesmes a Teodora Mariera, slavného učitele gregoriánského zpěvu, a rozvíjela tak zvláštní lásku pro krásu jeho čistého zvuku a jeho schopnost tlumočit tajemství Církve. Abatyše si toho byla velmi dobře vědoma a nezanedbala nic, aby naše komunita byla naplněna a provázena majestátní krásou této hudby.

13. června 1963 na zpáteční cestě z turné, které uvádělo její poslední film *Comefly with me*, požádala řidiče své limuzíny, aby ji vysadil před opatstvím Regina Laudis. Bylo to její sbohem scénám, tak nepochopitelné pro její kolegy po nesmírném úspěchu *Where the boys are e Loving you* (vypráví se, že při premiéře v sále v roce 1957 publikum neslyšelo dialogy pro výkřiky nadšení fanoušků Elvise Presleyho), a rozloučila se jen se svými přáteli herci Montgomerym Cliftem, Walterem Matthau, Antony Franciosou, Maureen Stapletonovou a Robertem Wagnerem, které pozvala na návštěvu do kláštera. Madre Dolores je stále členkou Motion Picture Academy of Arts and Sciences, komise, která vybírá vítěze Oskarů. V roce 2004 se vrátila do Hollywoodu, aby oznámila, že ji postihla velice řídká neurologická choroba. V roce 1999 náhle konstatovala neschopnost chůze, jídla a řeči. Šest měsíců strávila v nemocnici a nikdo nebyl schopen zjistit příčinu jejího utrpení, až jeden specialista v New Yorku našel způsob, jak ji vrátit normálnímu způsobu života.

Silvia Guidi L'Osservatore Romano
18. července 2008

Převzato z časopisu Hlasy národa: měsíčník české misie v Chicagu, č. 10, 2008

Vzpomínka Jiřího Strejce na Otto Alberta Tichého

Z redakční pošty

V posledním čísle Psalteria je oznámení o úmrtí pana Jiřího Strejce, emeritního regenschoriho a varhaníka kůru katedrály sv. Ducha v Hradci Králové. Shodou okolností jsem se pár dní před tím podíval do Googlu, co je zde o Ottovi Albertu Tichém, a pod české-sbory.cz jsem našel Vzpomínku na O. A. Tichého od Jiřího Strejce. Je zde uvedeno, že komorní sbor Cantores artis antiquae (který J. Strejček založil a po celou dobu jeho existence řídil) nastudoval reprezentativní dílo O. A. Tichého Missa in honorem sancti Adalberti. Tuto mši jsme však v CAA nikdy ani nezačali cvičit. Mše, kterou jsme nastudovali k autorovým 80. narozeninám, byla Missa in honorem sancti Alberti Magni. Provedli jsme ji 11. 6. 1970 v katedrále v Hradci Králové za přítomnosti autora a pak v Praze 11. 7. 1970 v katedrále sv. Víta (v 9:15) a v chrámu sv. Jakuba (v 11:00). Mši ke

cti sv. Alberta Velikého jsme nastudovali mj. také proto, že v r. 1970 řádila v ČSSR „normalizace“ a nikdo se v té době neodvážil uspořádat koncert ze skladeb O. A. Tichého, jak to bývalo obvyklé při minulých kulatých výročí tohoto autora. Koncert se uskutečnil v Klementinu až asi o 2 roky později. Na tomto koncertě jsme s J. Strejčkem byli; tehdy jsem s O. A. Tichým mluvil naposledy. Domnívám se, že J. Strejček psal svou "Vzpomínku" z paměti a prostě se zmýlil.

Mrzí mne, že až teď, po smrti Jiřího Strejce, jsem našel tuto chybu. Velikost osobnosti Jiřího Strejce bych tím nijak nechtěl snižovat. Píšu Vám to proto, aby se výše uvedená chyba případně nedostala do některého dalšího článku.

Zpíval jsem v CAA od založení v lednu 1965 až do posledního vystoupení 10. 11. 1997 a zapisoval jsem si do sešitu všechno, co jsme kdy na veřejnosti zpí-

vali. Činnost CAA byla několikrát přerušena (nejdelší pauza 1977-1983), v r. 1997 byla činnost definitivně ukončena. Mimo to jsem jeden z mnoha žáků, které Jiří Strejček naučil hrát na varhany – tedy především správně doprovázet lidový zpěv, zpívat responsoriální žalm apod.

Rudolf Hušek

Zmíněná vzpomínka je dostupná na internetu na adrese:

http://www.ucps.cz/portal/cz/01-01-clanek.php?see_ID=624

STUDIUM SBORMISTROVSTVÍ NA PEDAGOGICKÉ FAKULTĚ UK V PRAZE

Vážení a milí kolegové sbormistři, učitelé, varhaníci, dovoluji si připomenout možnost vysokoškolského studia Sbormistrovství na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Studijní obor Sbormistrovství je určen adeptům se zájmem o sborový zpěv ve Vašem okolí. Je otevřen i pro zájemce s již jinými profesními cíli jako příležitost ke vzdělávání v této umělecko-pedagogické specializaci. Všem nám leží na srdci uchování kulturních tradic našeho národa i budoucnost dalších generací. Učitelé vždy byli a i nadále by měli být zárukou zprostředkovávání opravdových hodnot kulturního dědictví, které hudba obohacuje o jedinečné a nezastupitelné estetické rozměry. Prosím Vás o spolupráci v propagaci i v hledání vhodných uchazečů jak v tomto akademickém roce, tak v letech budoucích.

Velice Vám děkuji!
Za katedru HV PedF UK v Praze

Marek Valášek

CÍLE A CHARAKTERISTIKA STUDIJNÍHO OBORU SBORMISTROVSTVÍ

Cílem studijního oboru Sbormistrovství (v kombinaci s hudební výchovou) je příprava budoucích sbormistrů pro sbory na ZŠ, SŠ, ZUŠ, ale i pro další typy sborů, chrámové

nevyjímaje.

Povinný základ studia tvoří předměty, které vštěpují základní dirigentské dovednosti (Základy taktovací techniky, Řízení sboru - práce s partiturou, Příprava sbormistrovských výkonů), rozvíjejí instrumentální a pěvecko-intonační připravenost (Hra sborových partitur, Hra z listu a korepetice, Sluchová analýza, Ansámblová praxe, Sborová praxe), rozšiřují teoreticko-historické znalosti.

V rámci povinně volitelných předmětů si student může volit mezi disciplínami zaměřenými na různé oblasti sbormistrovské práce – pěvecké (Komorní sbor), instrumentální (Hra na kytaru, na cembalo, na varhany, na elektronické klávesové nástroje, Čtyřruční hra, Hra generálbasu), dirigentské (Základy orchestrálního dirigování, Sbormistrovské praktikum) a kompoziční (Základy aranžování).

Termín podání přihlášky: 28. 2. 2011

Talentové přijímací zkoušky: 20. 4. 2011 – 22. 4. 2011

Náhradní termín talentových zkoušek: 10. 5. 2011 – 12. 5. 2011

Požadavky k přijímacím zkouškám najdete na

https://is.cuni.cz/studium/podprij/index.php?do=detailo-bor&id_obor=8740&fakulta=11410

Více informací o studiu na PedF UK v Praze získáte na <http://www.pdf.cuni.cz/>

Návrh koncepce SDH pro 21. století

Výbor Společnosti pro duchovní hudbu svolává na 19. března (sobota) do Prahy, do oratoře Chrámu sv. Mikuláše na Malé Straně na 10 hodin řádnou valnou hromadu.

Program valné hromady:

- Zpráva o činnosti
- Zpráva o hospodaření
- Volba orgánů SDH
- projednání návrhu koncepce činnosti na další období
- pověstný JiKu guláš

Návrh koncepce doprovázený krátkým historickým přehledem předkládáme pt. členstvu předem k diskusi.

Znamení doby současná situace

TERMINOLOGICKÁ POZNÁMKA

Termín „kultura“ bývá používán ve dvou hlavních významech. Kultura v širším slova smyslu zahrnuje veškeré lidské konání a myšlení a zvyky, opakem kulturního je přírodní. Kultura v užším slova smyslu má mnoho společného s uměním a dobrými mravy. Abychom se vyhnuli omylům, budeme v tomto textu používat pro tento význam termín „kulturnost“ a adjektivum „kultivovaný“.

Pro účely tohoto textu není rovněž nutné přesně definovat rozsah pojmu kulturnost. Protože jde především o hudbu, postačí považovat za hudbu spadající do rozsahu kulturnosti tu, která má své tradiční místo v programech rozhlasové stanice Vltava.

OBECNÁ KULTURNÍ SITUACE

Jako vcelku dobrý přehled o kulturních preferencích populace a charakteristiky jednotlivých skupin může posloužit rozdělení poslechovosti jednotlivých rozhlasových stanic, viz např. <http://www.media-master.cz/rozhlas/> Rozhlasové stanice je možno rozdělit pro přehlednost do tří skupin. Nenáročný, byť ne zcela stupidní střed, který reprezentují ČRo2, Rádio Brno a Countryradio a který má podíl mezi 5 a 10%, stanice založené na populární hudbě tu více a tu méně tvrdé (Frekvence 1, Rádio Impuls, Evropa 2 ...) s 90% podílem (z něhož ještě asi 10% ukusuje na stejné hudbě založené, leč informačně bohatší ČRo 1). A potom máme ČRo 3 Vltavu s podílem cca jedno procento, tedy přibližně 100.000 posluchačů, které označíme za „kultivované“

CÍRKEV

Srovnáme-li tyto tři styly s tím, co se hudebně odehrává v církvi, můžeme snad říci, že církevní mainsteam spočívající na lidovém zpěvu Jednotného kancionálu

zpestřený občas vložkami sboru charakterizovaný hudbou na mši v Tuřanech či folkovou kytarou a odpovídá té skupině kolem ČRo 2, artificiální hudba + gregoriánský chorál (styl papežské nešpory v katedrále VVV) by poslechové konvenoval posluchačům Vltavy a Stará Boleslav (Credenc) se snaží být příkrutlým a poněkud vyčpělým způsobem vnést do liturgie hudbu poslouchanou v povětšině komerčních rádiích drtivou většinou populace.

Vyjdeme-li ze statistických údajů, víru praktikuje (bohoslužby navštěvuje) přibližně 4% populace, tedy 400.000 lidí.

CÍRKEV A KULTURA

Kdybychom předpokládali nulovou korelaci mezi posluchači Vltavy a návštěvníky bohoslužeb, znamenalo by to, že jen 4000 návštěvníků bohoslužeb poslouchá Vltavu, že jen 4000 posluchačů Vltavy navštěvuje bohoslužby. Kdybychom předpokládali korelaci negativní, bylo by jich ještě méně.

Přestože nejsou známa konkrétní data, která by udávala korelaci mezi posluchačskými preferencemi běžné populace a lidmi, kteří navštěvují bohoslužby, lze oprávněně předpokládat, že určitá pozitivní korelace mezi (jak jsme je definovali) kultivovanými lidmi a praktikujícími křesťany existovat bude.

NÁVRH ZADÁNÍ PRO SDH

Úkolem SDH je upevňovat a posilovat pozitivní korelaci mezi církví a kulturností v hudební oblasti.

Tato korelace je podporována vším, co má zřetelnou spojitost s církví i kulturností a co zároveň dopadne dobře a nedělá ostudu.

Tato korelace je podlamována vším,

- co má spojitost s církví, mohlo by být kulturně kultivované, ale není
- co má spojitost s kultivovanou kulturou, mohlo či mělo by mít spojitost s církví, ale nemá
- co má spojitost s církví i kulturou, ale alespoň jednomu z nich dělá vstupu.

CÍLOVÉ SKUPINY A ÚKOLY VŮČI NIM:

1. Praktikující křesťané

- a) ti, kteří již kultivovanou kulturu v církvi oceňují, přijímají, vytvářejí
 - i) těm je třeba napomáhat k osobnímu růstu v těchto znalostech a dovednostech, aby jimi tvořené a zprostředkované artefakty byly na co nejlepší úrovni a pověst kultury nediskreditovaly, ale naopak mohly oslovovat dosud méně kultivované
 - ii) pomáhat pro ně vytvořit v církvi prostředí, ve kterém bude jejich snaha přijímána
 - iii) posilovat vědomí, že kult a kultivovaná kultura nejsou nezávislé oddělené oblasti

b) ti, kteří kultivovanou kulturu v církvi zatím nepřijímají

- i) ti, kteří oceňují tuto oblast mimo církev, ale jsou toho názoru, že v církvi nemá co dělat – těm vysvětlovat jejich omyl a předvádět dobré příklady opaku
- ii) ti, kteří bohatému jazyku kultury dosud nerozumějí – ukazovat možnosti obohacení života kulturními artefakty jako způsob poznávání světa a formy komunikace
- iii) těm, kteří odrůstají z věku adekvátního pro pěstování tzv. „kultury mladých“ ukazovat, že zvěst Evangelia není s „kulturou mladých“ neoddelitelně spjata a pomáhat k tomu, aby odložení dosavadní věkem podmíněné kulturní sounáležitosti nebylo spojeno s odložením víry.

c) ti, kteří by sice kultivovanou kulturu v církvi rádi přijímali a dělali, kteří si však nevěří, cítí se toho neschopni či osamělí. Těm je nutno pomáhat, dodávat odvahy a ukazovat pozitivní příklady, že to jde. Pomoc v jejich odborném růstu má smysl až po prolomení jejich malověrnosti.

2. Částečně se identifikující s církví, nepraktikující

- a) těm, kteří kultivovanou kulturu oceňují, přijímají, vytvářejí,
 - i) ukazovat, že církev není prostředím pro kulturu nepřátelské, vtahovat je do církevních kulturních aktivit a tím posilovat jejich identifikaci s církví a začlenit je do společenství kulturnost v církvi pěstujících. Tak budou otevření pro pastorační působení církve (vystavení pastoračnímu působení církve).

3. Kultivovaní lidé stojící zcela mimo církev či zaujímající k ní značně kritické postoje. U těch je třeba snažit se o odstranění předsudků o církvi jako

instituci (dnes již) nekulturní a nekulturní. Službou vůči nim je rovněž to, že se pokusíme bojovat proti jevům, které zdánlivě dávají jejich předsudkům v této oblasti racionální základ. Vůči této cílové skupině máme tedy mít preevangelizační úlohu.

Bylo by možno namítat, že navrhované cílové skupiny jsou relativně omezené a mohly by se rozšířit. Nicméně i takto do nich patří více než 100.000 lidí a pro organizaci s počtem členů kolem 500 a s ročním rozpočtem v řádu jednotek milionů je to sousto i tak spíše velké.

Tím, že některé lidi SDH mezi své cílové skupiny nezařazuje, a tím, že si určité cíle neklade, nechce SDH popřít důležitost takových úkolů a cílů. Je to jen projev nutné koncentrace sil a prostředků podle hesla „ševče, drž se svého kopyta“.

CO EXPLICITNĚ CÍLEM SDH NENÍ

1. Podporovat akce hudební, jejichž cílem není zpřítomnit duchovno
2. Podporovat akce církevní, které neaspirují na využití kulturních hudebních vyjadřovacích prostředků
3. Podporovat akce hudební, jejichž cílem je zpřítomňovat jen jakési blíže nespecifikované duchovno (tibetské mísy).
4. Podporovat akce křesťanské duchovní hudby, zejména pak hudby z „thesauri musicae sacrae“ (zděděného pokladu posvátné hudby), které se konají v kontextu, který neodkazuje na církevní prostředí a nespojuje takovou akci nijak s církví (v rámci ekumenismu „církve a církevními společnostmi“)

MOŽNÉ PROSTŘEDKY K DOSAHOVÁNÍ ZVOLENÝCH CÍLŮ

Největší a ničím nenahraditelný objem činnosti členů SDH na poli duchovní hudby se odehrává na jednotlivých kúrech a v pěveckých sborech. Proto i většina níže uvedených prostředků a metod je zaměřena na podporu, propagaci a usnadnění jejich činnosti.

1. Budovat a rozšiřovat, zpřehledňovat a propagovat informační prostředí v oblasti duchovní hudby (web, Psalterium folia).
2. Organizovat semináře, kurzy a školení pro členy SDH i ostatní, kteří se zabývají touto problematikou (nebo by se jí zabývat měli) (Convivium)
3. Iniciovat vznik a utužení dobrých mezilidských vztahů a podporovat vznik společenství hudebníků a posluchačů
 - a) kolektivní (setkávání)
 - b) skupinkové („úterní kavárna ve věži“)
 - c) individuální (patronáty zkušených kůrovců nad začátečníky, kteří o to projeví zájem)
4. Zpřístupňovat provozní materiály dobré liturgické hudby v různých

třídách obtížnosti spolu s návody na jejich dramaturgické využití.

5. Při koncertech a festivalech organizovaných SDH se repertoárově zaměřovat na ty skladby duchovní hudby, které není možno provádět při liturgii a takové koncerty pokud možno zasazovat do rámce bohoslužeb, jejichž výrazové prostředky rovněž splňují estetická kritéria.
6. Iniciovat vznik nové duchovní artifiční hudby jak liturgické, tak koncertní a přispívat k jejich provádění a propagaci.
7. Být nápomocný církvi při zajišťování hudební složky bohoslužeb při akcích národního významu (nešpory se Svatým otcem v katedrále VVV, Národní pouť do Říma ...)
8. Důraz na kvalitu není možný bez oddělování zrna od plev, rozboru nedostatků a vyzdvihování pozitivních příkladů. Proto je třeba budovat systém odborné recenze a kritiky.
9. Podporovat akce a úsilí organizované jinými subjekty, které jsou ve shodě s cíli SDH a svým provedením nekolidují s vlastními akcemi SDH.

Které prostředky (1. - 9.) budou realizovány závisí na lidských (kdo) a materiálních (za co) zdrojích, které jsou k dispozici.

Charakter SDH – dobrovolného sdružení občanů – předurčuje základní charakter prováděné činnosti, tedy vlastní dobrovolnickou činností členů.

Příloha: Historický přehled

HISTORIE

Chrámová hudba 1. poloviny 20. století se rozvíjela pod správou a péčí v té době již konsolidované a plně funkční Cyrillské jednoty, která byla tímto úkolem výslovně pověřena ordinariáty. Tato péče byla zaměřena na

- a) prosazování zásad ceciliánské reformy v diecézích, po vydání závazných církevních předpisů (motu propria Pia X a následující) jejich uváděním do praxe
- b) pěstování hudební liturgiky
- c) péči o hmotné podmínky profesionálních chrámových hudebníků (chorregentů a varhaníků)
- d) informace a osvětu kolem časopisu Cyril
- e) diskuse o rámci lidového zpěvu a vydání dvou kancionálů (Český kancionál – D. Orel a V. Hornof 1921 a Český kancionál svatovávřavský – A. Škarka, M. Venhoda et al. 1947), které zahájily periodické změny pohledu na repertoárový ideál a soupeření „aktualizace dle kritérií doby“ vs. „historismus a návrat k pramenům“
- f) prosazení reformy gregoriánského

chorálu (solesmeský namísto medi-cejský) a jeho úspěšného návratu do liturgie

- g) všestrannou podporu kostelních sborů: organizační i repertoárovou, (ediční činnost), přípravu společných akcí (např. zpěv na 1. katolickém sjezdu ČSR 1935)

Je možno říci, že většinu těchto úkolů řešila Cyrillská jednota úspěšně, i když samozřejmě ne stoprocentně.

Naopak dva problémy Cyrillská jednota a potažmo Církev neřešila:

1. roli hudby v liturgii a podobu liturgického hudebního ideálu, protože ta byla jasná a daná motem proprio, s nímž se oficiální linie chrámových hudebníků i liturgiků zcela shodovala, s výjimkou ojedinělých hnízd odporu nostalgismu po figurálkách vídeňských klasiků a tvorbě počátku 19. století.
2. profesní kvality vedoucích chrámových hudebníků, protože ti byli vychováni profesionálními školami velmi dobré úrovně.

Cyrillská jednota a chrámoví hudebníci tedy věděli CO je třeba, oni sami s tím CO neměli technické problémy ani pochybnosti. Řešila se otázka JAK tento ideál prosadit v praxi.

Doba nesvobody církve po roce 1948 nejprve přerušila a postupně na desetiletí zcela zamezila jakoukoli centrální koordinaci a ovlivňování a jednotlivé farnosti a kúry si musely poradit samy, a to pod reálnou hrozbou minimálně omezení kariérního růstu zúčastněných aktivistů, na venkově a na malých městech často panovala ještě přísnější „pravidla hry“. Zároveň byla tato situace doprovázena dvěma zásadními změnami paradigmatu. V oblasti liturgiky to byly myšlenky liturgické reformy započaté na II. VC, jejíž myšlenky byly často formulovány málo jednoznačně a zdánlivě si i protiřečily. Tím byla zpochybněna závaznost dosavadní „magny charty“ chrámové hudby – motu propria Tra le sollicitudini. V oblasti hudební se rozevřely nůžky mezi soudobou tvorbou (hudební avantgarda) a většinovým vkusem. Na to společnost reagovala dvojím způsobem, jednak nebyvalým rozmachem nonartifiční populární hudby, jednak příklonem k hudbě minulých staletí. Obě tyto bezprecedentní tendence (repertoár chrámových sborů byla ještě ve 30. letech tvořen téměř výhradně skladbami současných autorů, zatímco dnes tvorbou minulých generací, a v současnosti pozorovatelný jev, že mnozí pokládají křesťanské písníčky za synonymum hudby křesťanů vůbec) byly podpořeny novým fenoménem – vynálezem a rozšířením dobře fungujících zvukových nosičů (LP desky). Prostor trhu s nosiči a nahrávkami se současnou tvorbou rychle vyčerpal a byl gramofonovými firmami rozšířen jak explozí hudby populární, tak nahrávkami a stále

lepšími reedicemi historického thesauru hudby artificiální, který s sebou přinesl i nové paradigma psychologicko-sociologické: hudba není primárně určena lidem k provozování, ale k poslechu.

V tomto období vznikly další dva zpěvníky pro lidový zpěv (Jednotný kancionál, který alespoň formálně a s převahou moravské (brněnské) zpěvní praxe sjednotil zpěv v Čechách a na Moravě, a Mešní zpěvy, které pokračovaly v linii restituace zpěvu pomocí originálních pramenů). Jednoznačným pozitivem bylo, že se podařilo zavést tři lidová ordinária a bezproblémový zpěv resp. žalmů. Jednoznačným negativem bylo schválení dvou podobných nápěvů ordo missae (Holík + Olejník), které se v Čechách nikdy nevzily. Na rozdíl od Moravy, kde se používá Olejníkovu, užívá se v Čechách podivná živelná směs obou.

Chrámoví hudebníci zareagovali různě podle svých individuálních preferencí. Velké chrámové sbory přežily díky nasazení aktivistů toto období bez zásadních ztrát (v Praze katedrála – Hruška, Příbyl, sv. Jakub – Hercl, sv. Ignác – Blabla, sv. Jiljí – Novák, sv. Markéta – Hanuš, Burghauser, Černický, sv. Anežka – Dobrodinský ...), vznikaly i projekty nové (Paseky na Jizerou – Waldmann a Poříčí nad Sázavou – Pilát) a multižánrové (Týn – Korejs, Eliáš, Kindler, Myslivec, Chudomelová, Svatoňavský zpěvník). Bylo to dáno mj. i tím, že činnost v chrámových sborech byla kulturně na úrovni, v této oblasti nebyla katolická církev uzavřena sama do sebe, ostatní aktivity byly velmi omezené a činnost měla charakter na hraně tichého protirežimního protestu.

20 LET SVOBODY CÍRKVE

SPOLEČNOST

Zásadní změnou byla skutečnost, že se pro omezenou skupinu lidí principiálně aktivních otevřelo nepřehledné množství k seberealizaci. Mnozí dosavadní chrámoví hudebníci odešli do politiky, do školství, do jiných obecně prospěšných aktivit či začali podnikat. Zároveň chrámová hudba ztratila společenský punc zakázaného ovoce. To, co bylo možno a nutné v době nesvobody udělat zdarma či za zcela symbolické honoráře, stálo najednou spoustu peněz (byť zdaleka ještě ne v tržních cenách).

Zajímavým jevem je konjunkturní pseudonáboženská tvorba skladatelů artificiální (bohaté zkušenosti SDH s přehlídkou Dny nové tvorby) i populární (viz P. Rut: Teologie šlágru in Souvislosti 3-4/1999 <http://www.souvislosti.cz/3499/Pr.pdf>)

CÍRKEV

Došlo k obnově hierarchické struktury církve. Nová hierarchie již měla své

představy o ideálech liturgické hudby a aktivně je začala prosazovat. V mnoha případech docházelo k absolutizování role lidu a dosavadní způsob uplatnění chrámových sborů byl omezován, aniž se podařilo nalézt nový způsob, jak je do liturgie zapojit způsobem, který by vyhověl jejich přirozeným esteticko-uměleckým ambicím.

Ke konci devadesátých let došlo k značnému úpadku estetické a hudební formace v semináři a zejména na KTF UK, který vyvrcholil v tomto desetiletí praktickým zrušením téhož (téhož?). Kněží takto (ne)formovaní často nedokázali s chrámovými hudebníky najít společnou řeč. Obnovené církevní aktivity vyžadovaly mnoho finančních prostředků, peněz na hudbu se zoufale nedostávalo.

KÚROVCI

Chrámové sbory a orchestry začaly personálně strádat. Jejich autonomie a repertoár byl omezován, což dále snižovalo jejich atraktivitu pro členy a zájemce o práci v nich. Úkoly neuměleckého charakteru na ně právem kladené (podpora zpěvu lidu) působily proti nutné a dosud fungující koncentraci sil („Lidové ordinárium a resp. žalm mohu zpívat i ve své farnosti, na to nemusím jezdit na každotýdenní zkoušky přes celou Prahu.“) Na varhanická místa nastupovali po vymírající generaci hudební profesionálové bez liturgického vzdělání či amatéři bez liturgických i hráčských kvalit. Vzájemné nepochopení mezi hudebníky a duchovními správci vyústilo ve vzájemnou zatrpkllost, některé sbory a varhanici se často stěhovali tam, „kde se ještě smělo“, sbory přecházely na organizaci občanských sdružení s kostelem jen volně spolupracujících a poohlížely se po koncertním uplatnění, které však bylo občas chápáno jako trpěné zlo. Kulturní aktivity (koncerty duchovní hudby ve farnostech) nenacházely mezi farníky pozitivní ohlas, byly daleko úspěšnější v prostředí zcela mimo církve. Na mnoha místech tak došlo k nucenému výprodeji zděděného thesauru musicae sacrae.

SDH

Občanské sdružení Společnost pro duchovní hudbu bylo připravováno již na sklonku totality a jeho ustavující schůze proběhla již v roce 1989.

Jeho poslání a cíl je shrnut v preambuli stanov:

Posláním SDH je:

- a) přispívat ke zvýšení umělecké a obsahové úrovně duchovní hudby provozované při liturgických i neliturgických příležitostech,*
- b) přispívat k hlubšímu poznání historie duchovní hudby a zpřístupňovat její hodnoty široké kulturní veřejnosti,*
- c) napomáhat k dosažení zásadního*

obratu v oblasti vydávání notových materiálů a odborné literatury týkající se duchovní hudby,

d) napomáhat při řešení problematiky spojené s péčí o varhany,

e) přispívat ke zvýšení odborného vzdělání interpretů duchovní hudby.

Na počátku byly velké ideály a přehnaný optimismus aktivistů. Fungování společnosti je možné rozdělit do dvou odlišných období: devadesátá léta a poslední desetiletí.

DEVADESÁTÁ LÉTA

Devadesátá léta byla obdobím snahy o získání hmotných dober prostřednictvím aktivit v přímém předmětu činnosti, zejména činností vydavatelskou (noty) a pořádáním koncertů duchovní hudby. Záhy se však ukázalo, že tyto aktivity, pokud se při nich dbá na duchovní a kulturní úroveň, ziskové nejsou a nebudou. Společnost pořádala v té době školení varhaníků (soboty jednou za měsíc) a přehlídky chrámových sborů, avšak obě tyto činnosti během několika let upadly na nedostatek zájmu účastníků. Jediná další pravidelná akce, která mutatis mutandi přežila do dnešních dnů jsou Svatojánské slavnosti, které iniciovala a pořádala SDH od roku 1991, červenná brožurka a model „nešpory u sv. Tomáše, přechod přes Karlův most a slavné svátostné požehnání u sv. Františka u křižovníků byl aplikován od roku 1993, kdy také vyšla „červenná“ brožurka oficia“. V toce 2008 přebralo roli organizátora arcibiskupství a od 2009 splynuly se Svatojánským navalis, SDH je však připravena se, bude-li zájem, k organizování vrátit.

Od roku 1992 pořádá SDH festival duchovní hudby Svatováclavské slavnosti (www.svatovavclavske.cz). V devadesátých letech byl tento festival plně financován relativně štědrým grantem magistrátu HMP a MK ČR doplněných o příjmy ze vstupného. SDH přežívala v tu dobu jako ekonomický přívažek k Svatováclavským slavnostem. Snižující se absolutní výše dotace na SVS spolu s inflací však nedávaly tomuto modelu šanci na dlouhodobé fungování.

POSLEDNÍ DESETILETÍ

V roce 2001 se podařilo vedení SDH (jmenovitě J. Eliáš a P. Svoboda) přesvědčit vedení pražské arcidiecéze, jmenovitě pana kardinála, že nějaké prostředky bude třeba na duchovní hudbu věnovat, a zároveň že SDH je tím subjektem, prostřednictvím kterého je možné tak činit.

Od roku 2000 běží a stále mohutněji rozsáhlý systém webových stránek www.sdh.cz spravovaných SDH, který nyní obsahuje zdroje odborné (liturgické, historické i estetické), notové, komunitní a informační prostor. Ostatní činnost SDH v tomto období je shrnuta v následujících oddílech.

Zisky Psalteria (popravdě při pev-

ném nájmu a fixních nákladech velmi závisající na turistickém ruchu a tedy poznamenané povodněmi, krizemi a recesemi, sopkami apod.) jsou investovány podle intencí SDH do oblasti liturgické a duchovní hudby, některé přímo společností Psalterium, některé převodem na SDH a jejím prostřednictvím, to zejména ty, kde dochází k částečnému financování projektů z veřejných grantů, o které žádá SDH. Částečně jsou vytvářeny finanční rezervy.

Se vznikem Psalteria se SDH musela naučit dosud nepoznanému úkolu – účelné alokaci dostupných zdrojů. Financované projekty se dělí do několika kategorií:

1. velké pravidelné projekty organizované a spravované SDH – letní škola Convivium, festival Svatováclavské slavnosti a od roku 2007 vydávání časopisu.
2. jednorázové akce ve správě SDH – digitalizace časopisu Cyril, digitalizace a publikace Mazákovy sbírky duchovních motet Cultus harmonicus
3. akce ve spolupráci s jinými subjekty (liturgická komise – soutěže na povzbuzení nové liturgické tvorby, příručka „Rukověť nejen pro varhaníky“ a uspořádání studijního dne, svaz skladatelů a koncertních umělců – přehlídka nové tvorby duchovní hudby, Česká filharmonie – koncert k nedožitým osmdesátinám Petra Ebena, AMU – absolventský koncert (J: Fila – Stabat Mater), kdy po dlouhých letech někdo absolvoval s rozsáhlou skladbou duchovní hudby, s ČBK – spoluorganizace nešpor v rámci papežské návštěvy, které by se například bez kádru choralistů vyrostlých na Conviviích a virtuální chorální schůle v katedrále VVV těžko daly uskutečnit v této podobě, sestavení a vyslání Scholy Romany na Národní pouť do Říma na podzim 2010).
4. běžná pravidelná agenda – Svatojánské slavnosti, koncerty v kostele sv. Kateřiny za finance městské části, rozvoj webu, hromadný nákup a bezzisková distribuce zahraniční odborné literatury
5. podpora akcí a projektů, které jsou v souladu s předmětem činnosti SDH, pořádaných jinými subjekty (přehlídka křesťanské písně Vox, festivalu spirituálů Spirituálfest, varhanických kursů v pražské arcidiecézi a plzeňské diecézi, otevření varhanní třídy na jediné církevní ZUŠ Veselá škola, conference, semináře, dílny duchovní hudby, lokální festivaly duchovní hudby).
6. prostředky poskytované na opravy a stavbu varhan v pražské diecézi, které tvoří nezanedbatelnou část vynaložených hmotných dober, a které jsou svěřovány primárně do farností s živou liturgickou hudbou.

Druhé možné dělení akcí je podle jejich charakteru:

- a) akce vzdělávací a informační s důrazem na budování a upevňování charakteru společenství – ty chápe SDH jako prioritní
- b) akce všeobecně kulturní, o které jeví zájem pohřichu většinou lidé stojící mimo církev
- c) akce liturgické povahy v přímé spolupráci s církví, ve kterých klade SDH důraz na jejich jak estetickou, tak liturgickou úroveň
- d) akce podpůrné na podporu výše zmíněných oblastí a) – c).

Na tyto účely se podařilo v letech 2005–2009 shromáždit (Psalterium s.r.o., prodej služeb SDH a granty) a investovat více než 15 milionů.

Minulé desetiletí hodnotí SDH jako desetiletí úspěšného viditelného rozvoje, který však v poslední době narazil na vyčerpání dostupných zdrojů, zejména lidských. Všichni, kdo jsou v současnosti schopni a ochotni v SDH pracovat, jsou vytíženi na mezi svých možností. Tento jev nepůjde překonat aktivizací členské základny, protože těžiště činnosti jednotlivých členů (zdanlivě v SDH pasivních) spočívá v jejich práci ve farnostech, na jednotlivých kůrech a sborech, která je spolu s občanským zaměstnáním či jiným sháněním obživy prací pro celek neslučitelná.

Přesto se nevzdáváme naděje na to, že alespoň jednou za několik let by se mohlo podařit získat člena dostatečně zkušeného v oboru chrámové hudby a přitom schopného a ochotného investovat svůj čas pro práci SDH jako celku

*JiKu se zapracováním připomínek
výboru SDH*

SKLADATELSKÁ SOUTĚŽ

Společnost pro duchovní hudbu vypisuje skladatelskou soutěž na vytvoření mešního ordinária římskokatolického ritu pro chrámový sbor (případně scholu), s účastí lidu v českém jazyce (alternativní verze v jazyce latinském je vítána, není však podmínkou). Soutěž je určena pro skladatele bez omezení věku a národnosti, její uzávěrka je 31. 5. 2011. 1. cena 30 000 Kč, 2. cena 20 000 Kč, 3. cena 10 000 Kč.

Upřesňující údaje zadání soutěže
lid = vokální jednohlas, sbor = vokální jednohlas až smíšený čtyřhlas, instrumentální složka doprovodného charakteru (tedy nikoliv virtuosního) = buď a) varhany, nebo b) jiné instrumentální obsazení, které však není závislé na amplifikaci (umělem ozvučení) a které, spolu s vokální složkou (rovněž nezávislou na amplifikaci), přirozeným způsobem vyhovuje akustickým danostem tradičního bohoslužebného interiéru (chrámovým prostorům). Vokální party (zejména jednohlasý part lidu) by měly být jednoduché, snadno osvojitelné. Svoji zpěvností by měly podněcovat lid k hojně aktivní spoluúčasti na hudební složce liturgie.

K podmínkám soutěže
Dílo vypracované v písemné podobě (partitura složená z partů: lid, sbor a instrumentální složka, vokální party podložené textem) zašlete nebo doručte anonymně (soutěžní notový materiál nechtě je označen pouze heslem, příslušné jméno a kontaktní adresa autora v příložené zalepené obálce) na sekretariát SDH (Kolejní 4, 160 00 Praha 6). Soutěžní porota bude sestavena z odborníků, vybraných výborem SDH. SDH si vyhrazuje právo ceny podle doporučení poroty sdružit, nebo některé neudělit. Výsledky soutěže budou vyhlášeny u příležitosti Svatováclavských slavností 2011. Oceněná a některá jiná pozoruhodná ordinária zadaná do soutěže budou nastudována a vzorově provedena v pražském liturgickém provozu, náležitě propagována a následně v tištěné (nebo elektronické) podobě nabídnuta nejširší veřejnosti s doporučením k hojněmu provozování.

Další informace a text latinského a českého mešního ordinária naleznete na <http://kancelar.sdh.cz>